

A close-up photograph of a young child with light brown hair and blue eyes peering through a hole in a large, vibrant green leaf. The leaf's intricate vein structure is clearly visible. The child's face is partially obscured by the leaf, with only their eyes, nose, and part of their cheek visible through the opening. The background is softly blurred, suggesting an outdoor setting.

**LOHJANSEUDUN KUVATAIDEN KOULUN
OPETUSSUUNNITELMA 2018**

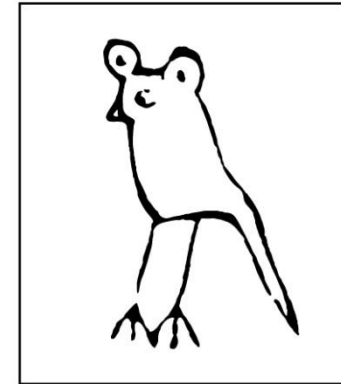
Lohjanseudun kuvataidekoulun ylläpitäjä on Lohjanseudun kuvataidekoulun kannatusyhdistys ry. Lohjanseudun kuvataidekoulu aloitti toimintansa 1985. Lohjanseudun kuvataidekoulu antaa kuvataiteen taiteen perusopetusta / laaja oppimäärä Lohjan kaupungissa.

Opetusministeriö on taiteen perusopetuksesta annetun lain (633/1988) 2§:n 2 momentin, 3§:n 2 momentin sekä 11§:n 3 momentin nojalla myöntänyt 30.3.2001 (DNO 99/430/2001) Lohjanseudun kuvataidekoulun kannatusyhdistys ry:lle luvan järjestää taiteen perusopetusta ja saada siihen laskennallista opetustuntien mukaan määräytyvää valtionosuutta.

Lohjanseudun kuvataidekoulun koulukohtainen opetussuunnitelma on laadittu lukuvuonna 2017-18 Opetushallituksen 20.9.2017 antaman taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusteiden pohjalta (OPH -2068-2017).

Säännökset, joihin toimivalta määräyksen antamiseen perustuu: Laki taiteen perusopetuksesta (633/1998) 5§ 1 mom. ja 8§ 2mom.

Lohjanseudun kuvataidekoulun uusi opetussuunnitelma hyväksyttiin Lohjanseudun kuvataidekoulun johtokunnassa 12.6.2018.

LOHJANSEUDUN
KUVATAIDEKOULU

Opetussuunnitelman kuvitus: Lohjanseudun kuvataidekoulu

LOHJANSEUDUN KUVATAIDEKOULUN OPETUSSUUNNITELMA 2018

1 ALUKSI 4

2 TAITEEN PERUSOPETUKSEN YLEISET TAVOITTEET 5

- 2.1 Taide kannattaa *Oppilaitoksen toiminta-ajatus* 5
- 2.2 Mitä isot edellä... *Oppilaitoksen arvot* 6
- 2.3 Oppimisen iloa *Oppilaitoksen oppimiskäsitys* 7

3 OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN 8

- 3.1 Täällä asuu taide *Oppilaitoksen oppimisympäristö* 8
- 3.2 Hitaasti kiiruhtaen *Oppilaitoksen työtavat* 9
 - 3.2.1. Yhdessä tehden 11
 - 3.2.2. Yhteisopettajuus 12
 - 3.2.3. Digitaalisuus on hyvä renki... 12
- 3.3 Toimintakulttuuri vaikuttaa riippumatta siitä tunnistetaanko se vai ei 13

4 OPINTOJEN RAKENNE, LAAJUUS, TAVOITTEET JA SISÄLLÖT 14

- 4.1. Opetuksen rakenne ja laajuus 14
- 4.2. Opetuksen yleiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt 15
- 4.3. Varhaisiän taidekasvatus 17
- 4.4. Perusopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet 19

- 4.5 Syventävien opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet 25
- 4.6 Laajan oppimäärän arvioinnin kohteet ja kriteerit 28

5 OPPILAITOKSEN KÄYTÄNTEITÄ 30

- 5.1 Oppimäärän yksilöllistäminen 30
- 5.2 Oppilaaksi ottamisen periaatteet 30
- 5.3 Oppinnoista annettavat todistukset 31

6 OPPIMISEN ARVIOINTI 32

- 6.1 Arvioinnin tehtävä on tukea oppimista 32
- 6.2 Arviointi kuvataiteen laajassa oppimäärässä 32
 - 6.2.1. Perusopinnot 33
 - 6.2.2. Syventävät opinnot 33
 - 6.2.3. Loppu työ 34
- 6.3 Vertaisarviointi 34
- 6.4 Itsearviointi ja dokumentointi 35
- 6.5 Oppimisen arviointi perusopintojen päätteeksi 35

7 YHTEISTYÖ 37

- 7.1 Yhteistyö huoltajien kanssa 37
- 7.2 Yhteistyö muiden tahojen kanssa 37
- 7.3 Toiminnan jatkuva kehittäminen 38

8 OPETUSSUUNNITELMAN LAATIMISESTA 40

LIITEOSAT A, B, C ja D 42

1 ALUKSI

Vapaus. Taiteen keskeisin arvo on vapaus. Taidetta tehdessämme tavoittelemme vapautta ilmaista itseämme ja haluamme tuoda esille syvimpiä ajatuksiamme. Teemme näkyväksi näkymätöntä. Taidetta tehdessämme kosketamme jotain määrittelemätöntä ja teemme valintoja, joita itse ohjaamme tiedostaen tai tiedostamattamme.

Meissä jokaisessa on ainekset taiteilijaksi. Voimme tutkia, nähdä, pohdiskella hyvää ja paha, löytää reittejä itsetunnon ja myötätunnon vahvistamiseen. Taide kertoo menneisyydestä, nykyisyydestä ja antaa vihjeitä tulevasta. Taide kannattelee meitä niin ilossa kuin surussa. Kyky vastaanottaa taidetta on yksi tärkeä osa ihmisyyttämme.

Tulevaisuuden kulttuuri rakentuu erityisesti eri taiteiden kohtaamispisteissä yhdistettynä uuteen teknologiaan. Tarvitsemme laadukasta ja tavoitteellista taidekasvatusta. Taiteella ja kulttuurilla on välinearvoja (hyvinvointi, terveys, syrjäytymisen ehkäisy jne.), mutta myös taiteen itseisarvo on hyvä tuoda esille. Taiteella on oma kielensä ja taidetta tehdään myös ihan taiteen vuoksi tavoitellen kauneutta, ilmaisua, tunnetta.

Teknologian nopea kehitys ja uuden tekniikan synnyttämä innostus haastaa myös taidekasvatuksen. On kuitenkin muistettava, että teknologia ei ole itseisarvo. Tiede, taide ja teknologia tarvitsevat toisiaan.

Sivistyksen ytimeen kuuluu taide. Itsensä sivistäminen ja kehittäminen on jokaisen yksilön oikeus ja samalla myös velvollisuus yhteisön jäsenenä. Taidekasvatuksella on yleissivistävä luonne. Polku taiteen parissa on jokaisella yksilöllinen ja välietappeja on monta.

Taide on runsauden sarvi, joka ei koskaan ehdy. Aina löytyy uutta ihmeteltävää, löydettävää ja pohdittavaa. Taiteen muodot ovat rikkaat ja runsaat, on mistä valita ja aina voi luoda myös jotain ihan uutta. Tämän kaiken parissa me työskentelemme yhdessä.

Lohjalla 1.6.2018 Marketta Urpo-Koskinen rehtori

2 TAITEEN PERUSOPETUKSEN YLEISET TAVOITTEET

2.1. Taide kannattaa

Oppilaitoksen toiminta-ajatus

Lohjanseudun kuvataidekoulu antaa laadukasta kuvataidekasvatusta, joka tähtää kasvuun ihmisenä. Taide saattaa sanamukaisesti kannattaa pelastusrenkaan tapaan, mutta on yhtä lailla kannattava investointi omaan hyvinvointiin. Joillekin taiteen myötä avautuu väylä ammatilliseen polkuun, toiselle se on hyvää tekevää harrastusta, intohimo, iso osa lapsuutta ja nuoruutta.

Oppilas on kuvataidekoulussa oman kuvataiteellisen opinpolkunsa aktiivinen kulkija. Tämä opetussuunnitelma, jota nyt luet, on kuin kartta, josta valitaan omia reittejä; tuttuja ja tuntemattomia, yksin ja yhdessä. Opetussisällöt muovautuvat kunkin oppijan henkilökohtaisten kiinnostusten kohteiden ja taipumusten mukaisesti.

Opettaja saattaa oppilaita matkaan kuvataiteen traditiota kunnioittaen. Välillä poiketaan vahvastikin oman mukavuusalueen ulkopuolelle tai annetaan sattuman sanella suuntaa. Väylät omien ajatusten, tunteiden ja ideoiden ilmaisuun saattavat löytyä tutun ja turvallisen tuolta puolen.

Opinnot tukevat lapsen ja nuoren itsetuntemusta ja identiteetin rakentumista sekä tarjoavat mahdollisuuden itseilmaisun ja sosiaalisten taitojen kehittymiselle. Taide voi avata myös silmät yhteiskunnalliselle osallisuudelle. Kuvataideopinnot antavat edellytyksiä läpi elämän jatkuvalle taiteen harrastamiselle sekä valmiuksia hakeutua taidealojen jatko-opintoihin.

Koulussamme on mahdollisuus opiskella kuvataiteita pitkäjänteisesti. Annamme kuvataiteen perusopetusta 4 – 20 -vuotiaille. Kuvataiteen perusopetus on tavoitteellisesti vuodesta toiseen etenevää. Toiminnan perustana on Laki taiteen perusopetuksesta (633/1998).

2.2. Mitä isot edellä...

Oppilaitoksen arvot

Me kuvataidekoulussa olemme sitoutuneet erityisesti inhimillisyyden, luovuuden ja läsnäolon arvoihin. Ne ohjaavat meitä aikuisia ja niiden pariin kannustamme myös lapsia.

Inhimillisyys kattaa hyväksynnän, oikeudenmukaisuuden ja luottamuksen. Ne luovat perustan jokaisen ihmisen ainutlaatuisuudelle ja arvokkuudelle yksilönä ja yhteisön jäsenenä.

Luovuuden arvo on aina läsnä työskentelyssämme. Se sivuaa uteliaisuutta, kekseliäisyyttä, rohkeutta ja aitoutta, jotka ovat taiteellisen prosessin edellytyksiä. Luovuuden rinnalla kulkee taito, molempia tarvitaan tasapuolisesti taiteen ja taideopintojen äärellä.

Läsnäolo puolestaan on tietoisuutta omasta olemassaolosta tässä ja nyt; hetkessä olemisen taitoa, joka johtaa parempaan itseymmärrykseen ja arvostaviin kohtaamisiin.

Arvot toteutuvat vasta silloin, kun ne eletään todeksi. Elämässä tulee jatkuvasti eteen hetkiä, jolloin on valinnan paikka. Kyse on siitä miten toimimme valintatilanteissa niin, että toteutamme

arvojamme tai vähintäänkin toimimme niiden suuntaisesti. Kerta toisensa jälkeen arvojen mukaisia valintoja tehtyämme olemme matkalla kohti itsemme näköistä, kuvataiteen rikastamaa elämää.

2.3. Oppimisen iloa

Oppilaitoksen oppimiskäsitys

Kuvataiteellinen kehittyminen on herkkä ja monitahoinen prosessi. Kuvataidekasvatuksen ei ole tarkoitus nopeuttaa lapsen kuvailmaisun kehittymistä vaan taidot ja valmiudet saavat kehittyä luontevasti ja rikkaasti, ajallaan. Isommat kehitysastelehdit ovat mahdollisia vasta, kun tarvittavat motoriset, älylliset ja tunnepohjaiset valmiudet on saavutettu. Esimerkiksi piirtäminen alkaa jäljen jättämisen oivalluksesta jatkuen riimustelun ja pääjalkaisten kautta realistiseen kuvaamiseen. Kukin kehitysvaihe pohjustaa seuraavaa ja jatkuu niin kauan kuin toiminnalla on annettavaa lapselle.

Yrityksen ja erehdyksen myötä oppiminen vahvistaa luottamusta omaan itseensä kasvavana ja kehittyvänä tekijänä. Ei tarvitse osata etukäteen tai olla valmis taiteilija. Oppimaan meille tullaan! Rohkaisemme oppilaita kasvun ajattelutapaan, jossa kannustus ja rohkaisu kohdistuvat hyvään yritykseen eikä ensisijaisesti onnistuneeseen lopputulokseen mikä sekin toki on tärkeää huomioida.

Lapsi on aina mukana määrittämässä itse tavoitteita opinnoilleen. Meidän tehtävämme on auttaa

huomaamaan, että idea, prosessinhallinta, uuden omaksuminen tai omien rajojen ylittäminen ovat yhtä lailla tärkeitä onnistumisia kuin valmis taideteos. Oppimisen ilo kumpuaa juuri onnistumisista. Onnistumiset antavat itseluottamusta omiin taitoihin ja osaamiseen. Ne antavat rohkeutta asettaa uusia tavoitteita, nostaa rimaa vähän korkeammalle... ja siitä kumpuaa tarve oppia vielä lisää.

Oppiminen on vuorovaikutusta. Opetussuunnitelmassa määritellyt kuvataiteen laajan oppimäärän tavoitteet ja sisällöt ohjaavat opettajien opetustyötä. Se mitä opettaja opettaa ei välttämättä ole sama kuin mitä oppilas oppii. Tiedolliset ja taidolliset valmiudet kehittyvät vuoroin tunnemaailman ja ilmaisuvoiman kanssa. Oppiminen ja opettaminen punoutuvat yhteen ja lopputuloksena on kokonaisvaltainen kasvu ihmisenä.

3 OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

3.1. Täällä asuu taide

Oppilaitoksen oppimisympäristö

Kuvataidekoulun oppimisympäristöllä tarkoitetaan opetustiloja sekä myös sitä henkistä tilaa, joka opetustilanteessa vallitsee. Jokainen oppilas ja opettaja, kaikki läsnäolijat, tuovat mukanaan omat arvostuksensa, tapansa, taustansa – suvaitsevaisuus ja keskinäinen kunnioitus ovat oppimisympäristön kivijalka.

Täällä asuu taide –ajatus näkyy tulijoille jo ovella. Kuvataidekoulun tilat kertovat taiteellisesta prosessista. Ympäristö on innostava, viihtyisä ja selkeä eri-ikäisten oppijoiden käyttöön soveltuen. Keskenpäiset ja valmiit oppilastyöt luovat yhteisyyden tunnetta. Ne antavat kimmokkeita ideoille ja oivalluksille omien teosten ja ongelmanratkaisun parissa.

Oppimisympäristön ensisijainen vaatimus on turvallisuus. Taiteellinen työskentely asettaa materiaalien ja välineiden suhteen reunaehdoja, jotka on huomioitava sekä tilojen suunnittelussa kuin myös työskentelyn aikana. Kestävän kehityksen periaatteet vaikuttavat osaltaan materiaalivalintoihin ja ne tehdään ekologisen ja eettisen tarkastelun kestäväällä tavalla.

Oppimisympäristö laajenee myös kuvataidekoulun tilojen ulkopuolelle. Käytämme monipuolisesti hyväksimme ympäröivää kaupunkitilaa, eritoten kulttuurikampusta sekä museota ja keskiaikaisen kirkon miljöötä. Huomioimme opintosisällöissä paikkakuntamme erityispiirteet, taide- ja kulttuurihistoriaa sekä tarkastelemme Lohjanjärven ja Lohjanharjun maisemallista omaleimaisuutta.

Fyysisten oppimisympäristöjen lisäksi käytämme opetuksessa mediateknologiaa taiteellisessa toiminnassa oman ajattelun ja ilmaisun välineenä.

Teemme taideretkiä ja ekskursioita oman paikkakunnan ulkopuolelle. Oppimisympäristö laajenee myös kunkin oppilaan omaehtoisen työskentelyn myötä henkilökohtaiseksi opinpoluksi ja verkostoksi, kun opintoihin kuuluvaa omaehtoista työskentelyä tehdään itse valituissa ympäristöissä. Näiden kokemusten tuominen osaksi yhteistä kuvataidetuntia rikastaa kaikkien osallistujien kokemusmaailmaa.

Yhteistyö kuvataiteen ammatillisen kentän kanssa sisältää taiteilijatapaamisia, taideluentoja ja työhuonevierailuita sekä konsultointia. Taiteilijan työn moninaisuus ja sitä määrittävät reunaehdot tulevat kohtaamisten myötä luontevasti esille.

Yhteistyö taiteen perusopetusta antavien oppilaitosten kanssa tuo opintoihin poikkitaiteellista näkökulmaa ja luo suhteita paikallisten taiteen perusopetuksen opiskelijoiden kesken. Projektit, tempaukset ja hankkeet kokoavat opettajat ja opiskelijat yhteisen asian äärelle ja tarjoavat taiteen perusopetukselle estradin tuoda esille osaamistaan.

3.2. Hitaasti kiiruhtaen

Oppilaitoksen työtavat

Kuvataidekoulun työtavat valitaan niin, että ne tekevät monipuolisen materiaalien, tekniikoiden ja ilmaisutapojen käytön mahdolliseksi. Kuvataiteen kentän työtapoihin tutustutaan vuosien mittaan laajasti tavoitellen avoimuutta ja uteliaisuutta uuden äärellä – kuitenkin väheksymättä sitä, että jo tuttuun välineeseen tai materiaaliin on aina mahdollista löytää uusi näkökulma tai taitotaso.

Opintojen edetessä taidot ja valmiudet syventyvät pitkäjänteisen harjoittelun myötä niin, että oppilas löytää itselleen yhden tai useita mieluisia kuvataiteen tekniikoita oman kuvailmaisun luontevaksi välineeksi.

Kuvataiteen opiskelu on yhä tänäkin päivänä hidasta. Taidon oppiminen ja siinä harjaantuminen vie aikaa; kuvataidekoulussa on oikeus valita hitaampi tie. Se ei tietenkään tarkoita verkkaisuutta yksittäisellä taidetunnilla tai aiheen parissa; päin vastoin, vauhtia riittää välillä kovastikin... Tavoittemme on antaa kasvulle ja kehittymiselle tarpeeksi aikaa niin, että jokainen ehtii poiketa kokeilun, improvisoinnin ja sattuman sanelemillekin poluille.

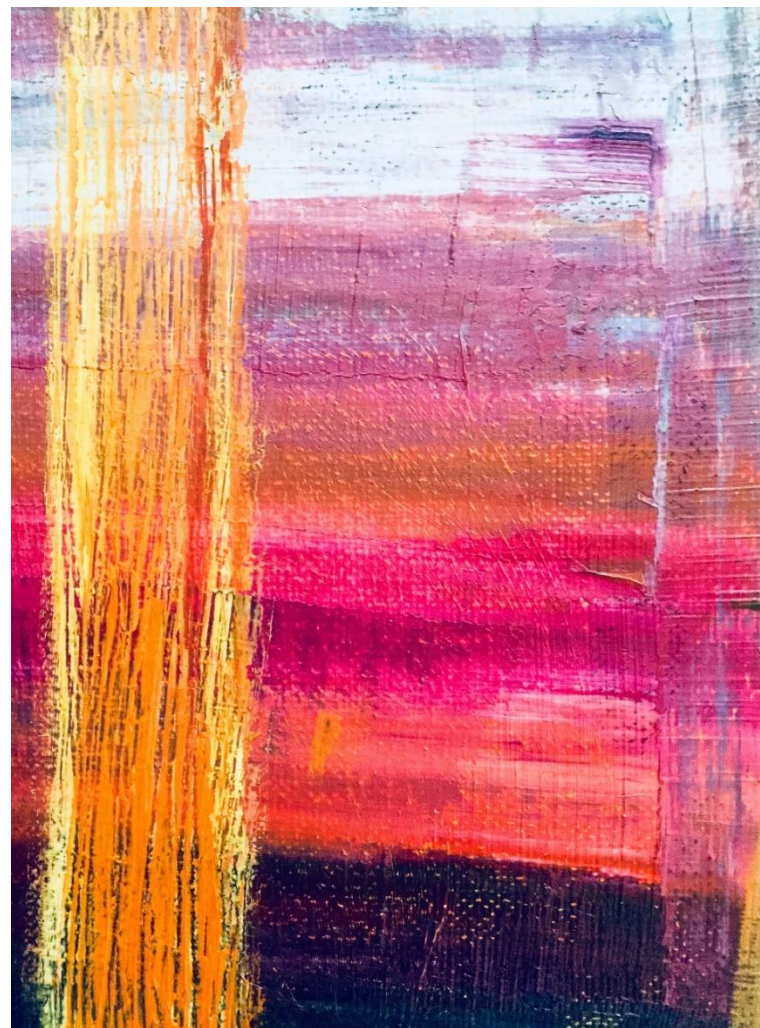
Opinnot rakentuvat monesti teemojen ympärille. Kuvataidekoulussa valitaan kunakin lukuvuotena työskentelyteema, johon opettajat ja ryhmät keskittyvät valitsemallaan tavalla ja intensiteetillä. Teema näkyy eritoten vuosinäyttelyssä, jonka sisältöä se osaltaan jäsentää. Teema-opetus voi olla myös pienemmän mittakaavan työtapa. Lukuvuoden mittaan ryhmissä voidaan ottaa jokin tekniikka työskentelyteemaksi niin, että sitä syvennetään useamman viikon tai kuukauden ajan useasta näkökulmasta lähestyen.

Kuvataidekoulusta liikkeelle lähteminen on tärkeä osa opetustamme. Teemme retkiä ja vierailuita,

toteutamme tapahtumia ja tempauksia. Mahdollisuuksien mukaan käymme katsomassa taideteoksia paikan päällä näyttelyissä ja tarkastelemme lähiluontoa oikeasti läheltä, kosketusetäisyydeltä.

Työtapojen monipuolisuus tuo mukanaan myös vaatimuksen riittävästä resursseista. Taiteen tekniikoiden edellyttämät osin ammattilaiset välineet ja tekniikat ovat ymmärrettävästi myös kalliita. Samoin opettajien ammattitaidon ylläpitäminen ja kehittäminen nousevat monipuolisuuden kyseessä ollessa keskiöön.

Kuvataidekoulussamme opettajien henkilökohtaiset vahvuusalueet määrittävät osaltaan opetuksen sisältöjä. Koulutuksesta ja kiinnostuksen kohteista riippuen jokaisen osaaminen painottuu yksilöllisesti ja kukin on asiantuntija omalla osaamisalueellaan. Tämä tuo koulun tarjontaan syvyyttä ja tarjoaa mahdollisuuden ammatillisen osaamisen jakamiseen myös opettajien kesken.

3.2.1. Yhdessä tehden

Kuvataidekoulussa annetaan ryhmäopetusta. Se tuo mukanaan ryhmädynamiikan ilmiöt, joiden parissa pääsee parhaimmillaan kokemaan antoisaa yhdessäoloa, ystävyyttä ja vertaistuen moninaisia muotoja. Ryhmäytyminen ja ryhmässä olemisen taidot ovat tärkeä osa kuvislaiseksi kasvamista. Opettajat työstävät ryhmän toimivuutta jatkuvasti; alkuvuosina leikkienkin muodossa ja myöhemmin keskustellen, kuullostellen sekä tarpeen mukaan reagoiden. Kuvataidekoulussa opiskelu onkin eräänlaista tasapainoilua perustavanlaatuisen ryhmään kuulumisen tarpeen ja toisaalta itsenäisen äänen ja oman ainutlaatuisuuden etsimisen välillä. Kun molemmista onnistutaan poimimaan jotain, tuloksena on opintoihin sitoutunut ja omasta ilmaisusta nauttiva kuvislainen.

Annamme ryhmäopetusta niin, että ryhmäkoko on korkeintaan viisitoista oppilasta. Tämä tekee mahdolliseksi oppilaiden yksilöllisen ohjaamisen jokaisella opetuskerralla. Ehdimme reagoida yhtä lailla onnistumisiin ja ongelmiin. Voimme antaa vapautta toteuttaa sisältöjä monipuolisesti varioiden ja impulsiivisestikin edeten kuunnellen näin taiteellisen prosessin arvaamatonta ja intuitiivista luonnetta. Toimintatavallemme on toisaalta myös luontaista, että ei jäädä nautiskelemaan tämän hetken taitotasosta vaan koko ajan tavoitellaan

seuraavaa osaamisen askelta ja kehittymisen kynnyksiä. Tämä jatkuvan kasvun ja kehittymisen asenne saattaa ajoittain näkyä lopputuloksissa. Valmis työ ei olekaan ehkä viimeistelty ja eheä kokonaisuus vaan peilaa työprosessia haasteineen. Omaksutut taidot näkyvät kenties vasta vuoden kuluttua jossain muussa teoksessa. Tässä kiteytyy ajatuksemme siitä, että kasvuun ja kehittymiseen tarvitaan kärsivällisyyttä - aikaa ja rauhaa.

3.2.2 Yhteisopettajuus

Yhteisopettajuus sopii myös kuvataidekouluun. Se toteutuu parhaimmillaan silloin, kun lukuvuoden oppisisällöt, ryhmän koko ja ikäjakauma sekä opettajien osaaminen ja yhteistyöhalu loksahavat kohdilleen.

Yhteisopettajuus on eri asia kuin suurryhmäopetus. Meillä kuvataidekoulussa yhteisopettajuus tarkoittaa sitoutunutta työparia, joka opettaa sekä kumpikin omaa ryhmäänsä että ajoittain ollaan yhdessä isommalla porukalla. Tehtävien tavoitteet ja sisältö sanelevat kulloinkin tarkoituksenmukaisen työtavan ja esimerkiksi kuvataidekoulun ulkopuolelle lähtemisen kynnyks madaltuu merkittävästi. Yhteisopettajuus murtaa osaltaan myös perinteistä yksinäisen opettajan mallia ja tarjoaa ryhmälle mahdollisuuden nähdä opettajien työpari keskustelevana ja kyseenalaistavana yksikkönä, joka lähestyy kuvataidetta, opettamista ja ryhmätilanteita avoimesti, uteliaasti ja keskinäisen kunnioituksen vallitessa.

3.2.3 Digi on hyvä renki

Tänä päivänä lasta kasvattavat paitsi ammattikasvattajat niin yhä enenevässä määrin

kaveripiiri ja digitaaliset ympäristöt. Tämä korostaa aikuisen roolia olla auttamassa lapsia viisaiden valintojen äärellä. Yhdessä laaditut sopimukset ajankäytöstä ja sisällöistä ovat monesti tarpeen selkiyttämään tilannetta kaikille osapuolille.

Omien kuvien jakaminen sosiaalisessa mediassa ja jatkuvan kuvavirran tarkastelu on monelle lapselle ja nuorelle nyt arkipäivää. Se mihin suuntaan median sisältöjen käyttö jatkoksa muuntuu jää arvailtavaksi. Kuvataidekoulu voi olla tässä prosessissa tukemassa kasvua toisaalta vastuulliseksi ja taitavaksi sosiaalisen median käyttäjäksi niin myös siten, että kuvien määrän ja sisällön lisäksi laatu nousee keskiöön. Perustehtävämme kuvan äärellä kattaa ilmiselvästi kaiken visuaalisen ympäristön tarjonnan, ei vain niitä kuvia, joita tunneilla työstetään.

Pyrimme rauhoittamaan kuvataidekoulun tunnit työskentelylle vapaana jatkuvasta ulkoisesta ärsyketulvasta. On toki syytä huomioida, että oppilaiden omat älylaitteet avaavat oppitunneilla myös mahdollisuuksia aiempaa ketterämpään taltioimiseen, jakamiseen ja tiedonhakuun. Oman työskentelyn dokumentointi on luontevaa ja palvelee näin myös arvioinnin tarpeita monipuolisesti itsearvioinnin, vertaisarvioinnin sekä opettajan tekemän arvioinnin näkökulmasta.

3.3 Toimintakulttuuri vaikuttaa riippumatta siitä tunnistetaanko se vai ei

Oppilaitoksen toimintakulttuuri

Toimintakulttuuri muodostuu oppilaitoksen normeista, vakiintuneista käytännöistä sekä ajattelu- ja toimintatavoista. Se on vahvasti olemassa, mutta hankalasti määriteltävissä. Siihen vaikuttavat sanotut ja sanomattomat lauseet sekä tehdyt ja tekemättömät teot. Toimintakulttuuri välittyy yksilöltä toiselle, mutta sisältö muuntuu helposti matkalla. Yhteisesti sovitut pelisäännöt arkikäytännöissä ovatkin toimintakulttuuria vahvistava ja ylläpitävä voima.

Meidän koulussamme tavoitteena on ylläpitää oppimista ja hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria, jossa vahvistetaan osallisuutta. Se antaa kokemuksia kuulluksi ja arvostetuksi tulemisesta sekä yksilönä että yhteisön jäsenenä. Toimintakulttuuri sallii moniäänisyyden ja asioista voidaan todeta, että ”tästä ollaan eri mieltä”. Kannustava ja avoin toimintakulttuuri sallii myös epäonnistumiset ja ne muuntuvat parhaimmillaan kasvun ja oppimisen paikoiksi. Yhdenvertaisuus ja

tasa-arvo kantavat mukanaan samanarvoisuutta, ei samanlaisuutta. Inhimillinen moninaisuus nähdään arvokkaana ja vaalittavana asiana. Keskiöön nousee myös kestävä elämäntavan asenne, joka näkyy arjessa vastuullisina valintoina.

Tavoitellun ja toteutuneen toimintakulttuurin yhtäpitävyyttä on syytä arvioida säännöllisesti. Toimintakulttuuri on käytännön tulkinta koulun opetus- ja kasvatustehtävästä. Hyvien käytänteiden vaaliminen ja toisaalta tarvittavien korjausliikkeiden tekeminen ovat osoitus toimintakulttuurin elävyydestä.

4 OPINTOJEN RAKENNE, LAAJUUS, TAVOITTEET JA SISÄLLÖT

4.1. Rakenne ja laajuus

Kuvataiteen laajan oppimäärän opinnot muodostuvat **kuvataiteen perusopinnoista** ja **kuvataiteen syventävistä opinnoista**. Ne koostuvat **opintokokonaisuuksista**, joille määritellään laskennallinen laajuus, tavoitteet ja sisällöt luvussa 4.4. Varhaisiän taidekasvatus edeltää kuvataiteen perusopintoja.

Kuvataiteen laajan oppimäärän laskennallinen laajuus on **1300 tuntia**, josta **perusopintojen laajuus 800 tuntia** ja **syventävien opintojen laajuus 500 tuntia**. Varhaisiän kasvatuksen tuntimääriä ei lasketa mukaan laajan oppimäärän tunteihin. Laskennallisen laajuuden tunti on 45 minuuttia.

Annettavan opetuksen tulee mahdollistaa opetussuunnitelmassa määriteltyjen tavoitteiden ja sisältöjen saavuttaminen. Opetusta järjestettäessä pyritään joustavuuteen niin, että oppilaan ikä, aiemmin hankitut tiedot ja taidot sekä käytettävät opetusmenetelmät huomioidaan.

Perusopinnot muodostuvat neljästä opintokokonaisuudesta: Opintokokonaisuus 1, Opintokokonaisuus 2, Opintokokonaisuus 3 ja Opintokokonaisuus 4. Syventävät opinnot sisältävät yhden opintokokonaisuuden: Opintokokonaisuus 5 sekä lopputyön.

Perusopintojen opintokokonaisuus 4 koostuu useammista yhden lukuvuoden mittaisista PAJA-opinnoista, jotka ovat keskenään vaihtoehtoisia. PAJA-opintoja kertyy keskimäärin 2-3 vuotta. Oppilas päättää itse vuosittain mihin pajaan haluaa osallistua.

Syventävien opintojen opintokokonaisuus 5 koostuu ATELJEE-opinnoista, jotka ovat keskenään vaihtoehtoisia lukuvuoden mittaisia opintojaksoja erilaisilla painotuksilla. ATELJEE-opintoja kertyy keskimäärin 3-5 vuotta. Oppilas päättää ATELJEE-valinnoistaan vuosittain itse.

Varhaisiän taidekasvatus (4-6 -vuotiaat)

<p>Kuvataiteen perusopinnot 8oot (7-14 -vuotiaat)</p>	<p>OPINTOKOKONAISUUS 1 - 82t (7-8 -vuotiaat)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Taide 1 <p>OPINTOKOKONAISUUS 2 (8-10 -vuotiaat)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Taide 2 – 82t • Taide 3 – 82t <p>OPINTOKOKONAISUUS 3 (10-12 -vuotiaat)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Periodi A – 116t • Periodi B– 116t <p>OPINTOKOKONAISUUS 4 (alkaen 12-vuotiaat)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pajat – 116t/opintovuosi useita eri vaihtoehtoja
<p>Kuvataiteen syventävät opinnot 5oot (15-20 -vuotiaat)</p>	<p>OPINTOKOKONAISUUS 5 (15-20 -vuotiaat)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ateljee – 116t/opintovuosi useita eri vaihtoehtoja <p>LOPPUTYÖ</p>

4.2 Opetuksen yleiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kuvataiteen laajan oppimäärän opintojen tarkoituksena on kuvataiteen keskeisten taitojen tavoitteellinen harjoittelu ja pitkäjänteinen kehittäminen oman kuvailmaisun palveluksessa. Kuvataiteen laajan oppimäärän perusopintojen ja syventävien opintojen tavoitteet jäsentyvät seuraavien tavoitealueiden alle:

- Taidesuhde
- Visuaalinen lukutaito
- Osallisuus ja vaikuttaminen

Taidesuhteen kehittyminen opintojen myötä on henkilökohtainen prosessi, joka johdattaa oppilaan tunnistamaan innoituksen lähteitään ja perehtymään itselle merkitykselliseen taiteeseen tai kuvakulttuuriin sekä tekemään omakohtaisia valintoja oman kuvailmaisun äärellä. Taidesuhde on elinikäinen ja muuntuva; se on tarve päästä kuvataiteen pariin ja äärelle. Taidesuhdetta voisi kenties kuvailla taiteen näläksi tai janoksi, jota ruokitaan elämyksillä: itse tehden, yleisönä seuraten tai pieninä arjen esteettisinä nautintoina.

Käsi kädessä taidesuhteen muodostumisen kanssa kulkee visuaalinen lukutaito - taito havainnoida

ympäristöä moniaistisesti, taiteiden ja tieteiden rajapinnoilla tasapainoillen sekä tarkastellen visuaalista kulttuuria tekijän, teoksen ja katsojan näkökulmasta. Visuaalisen lukutaidon myötä katsomiskokemus tai havainto tukeutuu sekä historiaan että luotaa tulevaisuuteen samalla, kun elämys on vahvasti läsnä juuri nykyhetkessä, tässä ja nyt.

Osallisuus ja vaikuttaminen tuovat mukanaan kriittisen ajattelun ja rakentavan kyseenalaistamisen taitojen kehittymisen tavoitteen.

Perusopinnoissa on tavoitteena edellä mainittujen tavoitealueiden myötä tukea oppilaan omakohtaisen taidesuhteen muotoutumista ja identiteetin rakentumista kuvataidekulttuurin aktiivisena toimijana. Oppilaan kuvataiteellisen ajattelun ja ilmaisun tavoitteellinen ja pitkäjänteinen kehittäminen on opintojen peruspilari, jonka varaan opetus kaikinensa rakentuu.

Syventävien opintojen tavoite on puolestaan opintojen laajentaminen tai painottaminen oppilaan itse määrittämään suuntaan niin, että tietoa ja taitoa rakennetaan aiemmin opitun ja omaksutun perustan varaan. Laajan oppimäärän opintoihin sisältyy lopputyö, joka tehdään syventävien opintojen aikana.

Kuvataideopinnoille on tyypillistä, että toiminta on simultaanista. Monet tavoitteet ja sisällöt lomittuvat vaikuttaen samanaikaisesti ja vuorotellen. Harvoin työskennellään vain yhtä tavoitetta kohti, työprosessi avaa väistämättä myös muita polkuja kuljettavaksi – joko tarkoituksella tai huomaamatta.

Tavoitteet määrittävät osaltaan opintojen sisältöjä, joista keskeisimpiä ovat:

- Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot
- Omat kuvat
- Taiteen maailmat
- Visuaalinen ympäristö

Kuvan kieli käsittelee kuvan merkitysten rakentumista. Sitä harjoitellaan jatkuvasti taiteen ilmaisukeinoihin perehdyttäessä, kun kokeillaan ja harjaannutaan käyttämään erilaisten välineiden ja materiaalien sekä digitaalisten että muiden teknologioiden mahdollisuuksia kuvataiteellisessa ilmaisussa. Omat kuvat ovat jatkuvasti keskiössä. Sisällöt nousevat usein oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintatavoista ja elämänpiiristä sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista. Omakohtaisten mieltymysten ja valintojen rinnalle nostetaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisten taiteiden lajeja. Nämä taiteen maailmat avaavat taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä.

Paikallinen taide-elämä sekä ajankohtaiset taiteen ilmiöt huomioidaan aivan yhtä lailla kuin kuvataiteen historia samoin kuin nykytaiteen alati muuntuvat muodot. Visuaalisen ympäristön esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen ovat painopisteenä jatkuvasti tarkasteltaessa luonnonympäristöjä, rakennettua ympäristöä, esineympäristöä, mediaympäristöä sekä visuaalisia osakulttuureja.

Nämä sisältöalueet johdattavat opinnot tarkastelemaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin. Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana. Oppilasta rohkaistaan jatkuvasti tarkastelemaan omaa taiteellista työskentelyään suhteessa visuaalisen kulttuurin kenttään. Opetuksen tavoitteena on kannustaa oppilasta huomaamaan vaikutusmahdollisuudet omaan elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä saada valmiuksia kuvataiteen opintojen jatkamiselle muissa koulutusmuodoissa. Ja luonnollisesti toivotaan myös heräävän intoa pitää kuvataide osana elämää jatkossakin.

Kuvataidekoulussa annetaan laajan oppimäärän mukaista kuvataiteen perusopetusta, jonka sisällöt kattavat kaikki kuvataiteen alueet. Piirustus, maalaus, grafiikka, keramiikka, kuvanveisto, tekstiili, valokuvaus, media, sarjakuva, kokeilevat

tekniikat, arkkitehtuuri- ja ympäristökasvatus sekä performanssi vuorottelevat oppisisällöissä painottuen kunakin lukuvuonna eri tavoin. Kuvan tekemisen käsitteet kuten esim. muoto, rytmi ja volyymi – eli visuaalinen kieli - tulevat tutuiksi opintojen myötä ja niitä lähestytään useista näkökulmista. Kuvan tekemisen lainalaisuudet kuten esim. värioppi tai sommittelu kertautuvat nekin opinnoissa vuosi vuodelta toistuen ja merkitystään syventäen. Samoin kuvailmaisua ja sen mahdollisuuksia tarkastellaan jatkuvasti sekä henkilökohtaisella että yleisemmällä tasolla. Opinnoissa käytettävät materiaalit, tekniikat ja työtavat luonnehditaan konkreettisemmin perusopintojen sisältökuvauksessa sekä paja- ja ateljee –sisältökuvauksissa opetussuunnitelman liiteosassa.

4.3 Varhaisiän taidekasvatus

Varhaisiän taidekasvatus on tarkoitettu 4-6 – vuotiaille lapsille. Oppitunnin kesto on 60 minuuttia.

Leikki on varhaisen oppimisen kivijalka ja opetus onkin leikinomaista. Leikki herättää mielikuvituksen ja virittää kuvalliseen työskentelyyn.

Leikinomaisessa työtavassa on yhtä aikaa mukana sekä yksilöllinen että sosiaalinen, yhteisöllinen, näkökulma. Leikki, havainnointi, ongelmanratkaisu, kuvittelu, pohdinta ja oma ilmaisu vuorottelevat.

Opetustuokiot ovat monitaiteisia, moniaistisia sekä elämyksellisiä. Kuvataiteen tekniikoihin ja materiaaleihin tutustutaan monipuolisesti ja opetellaan toimimaan yhdessä kaikkia kunnioittaen.

4.4. Perusopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet

OPINTOKOKONAISUUS 1

Opintokokonaisuus 1 on yhden lukuvuoden mittainen TAIDE 1.

Oppitunnin kesto on 2x45 minuuttia. Oppilaat ovat noin 7-8 –vuotiaita.

Tavoitteet

Opintokokonaisuuden päätavoite on, että tullaan kuvislaisiksi. Se tarkoittaa monipuolista kuvataidekoulussa käytettäviin työtapoihin, välineisiin ja materiaaleihin tutustumista sekä kuvataidekoulun toimintamallien – eli talon tapojen – omaksumista ja niihin sitoutumista.

Sisällöt

Oma kuvailmaisuus on keskiössä. Yhteisen aiheen tai käytettävän tekniikan työstäminen saa sisällöllisen muotonsa monesti lapsen omasta arjesta, lähipiiristä tai mielikuvituksen voimin.

Harjoitellaan ja vahvistetaan ryhmässä olemisen taitoja.

Opetellaan puhumaan omista ja kavereiden kuvista arvostaen ja suvaitsevaisesti.

Harjoitellaan materiaali- ja välinehuoltoa.

Arviointi

Opintokokonaisuutta arvioidaan tavoitteet huomioiden ryhmäkohtaisesti lukuvuoden aikana.

Pääpaino arvioinnissa on aina oppitunneilla tapahtuvassa keskusteleavassa arviointitavassa. Katso myös arviointia käsittelevä luku 6.

OPINTOKOKONAISUUS 2

Opintokokonaisuus 2 on kahden lukuvuoden mittainen ja se sisältää TAIDE 2:n ja TAIDE 3:n.

**Oppitunnin kesto on 2x45 minuuttia.
Oppilaat ovat noin 8-10 –vuotiaita.**

Tavoitteet

Opintokokonaisuuden tavoite on tutustua monipuolisesti kuvataiteen työtapoihin materiaaleihin ja tekniikoihin niin, että oma kuvailmaisu saa kehittyä. Pyritään vahvistamaan avointa ja uteliasta asennetta uuden äärellä ja kannustetaan oppilasta ottamaan aktiivinen rooli työtapojen ja sisältöjen valinnassa.

Kuvataiteellinen identiteetti ja omakohtainen taidesuhte alkavat vähitellen muotoutua opintokokonaisuuden aikana. Niitä vahvistetaan tarkastelemalla kuvataidetta laaja-alaisesti.

Sisällöt

Molemmat opintovuodet TAIDE 2 ja TAIDE 3 painottuvat niin, että oma kuvailmaisu on keskiössä. Harjoitellaan kuvallisten ja muiden sisältöjen parissa itsenäisten ja omakohtaisten valintojen tekemistä.

Kuvataiteen laaja-alainen tarkastelu kattaa taidehistorialliseen kuvastoon tutustumisen sekä ajallisesti että maantieteellisesti mittakaavaa vaihtaen. Oman lähiluonnon ja paikkakunnan erityispiirteiden tarkastelu saa perspektiiviä menneen ja maailmanlaajuisen kuvaston rinnastamisesta.

Ryhmätyötaitoja vahvistetaan yhä ja harjoitellaan rakentavan palautteen antamisen tapoja. Kiinnitetään huomiota kuuntelevan, kommentoivan ja kaikkia huomioivan keskustelu- ja käytöskulttuurin luomiseen. Harjoitellaan viemään taiteen tarkastelua jo hieman analyttisempaan suuntaan.

TAIDE3:n aikana tehtävässä omassa projektissa konkretisoituu työprosessin suunnittelun ja toteutuksen itsenäinen luonne sekä vastuunkanto omista ratkaisuksista ja mahdollisuus oman teoksen esittelyyn. Työtappaa vasta harjoitellaan ja omaehtoisuuden aste on tekijän valmiuksista riippuen luonnollisesti erilainen.

Materiaali- ja välinehuolto kuuluu luontevana osana omaan työskentelyprosessiin.

Arviointi

Opintokokonaisuus arvioidaan tavoitteet huomioiden ryhmäkohtaisesti opintokokonaisuuden päätteeksi eli TAIDE 3:n jälkeen.

Pääpaino arvioinnissa on aina oppitunneilla tapahtuvassa keskusteleavassa arviointitavassa. Katso myös arviointia käsittelevä luku 6.

OPINTOKOKONAISUUS 3

Opintokokonaisuus 3 on kahden lukuvuoden mittainen. Siihen sisältyy PERIODI A JA PERIODI B.

**Oppitunnin kesto on 3x45 minuuttia.
Oppilaat ovat noin 10-12 – vuotiaita.**

Tavoitteet

Opintokokonaisuuden tavoitteena on jo opitun laajentaminen ja syventäminen. Oppilaan omien tavoitteiden asettaminen ja niiden mukainen opintojen eteneminen on oleellisessa roolissa.

Työskentely pohjautuu kunkin oppilaan ja ryhmän yhteisiin kiinnostuksen kohteisiin, maailman ilmiöihin ja muuttuvaan taiteen kenttään.

Harjoitellaan oman ja ryhmän työskentelyn dokumentoinnin monia muotoja sekä itsearviointia ja vertaisarviointia oman työskentelyn suunta-antavina voimina.

Sisällöt

Molemmat opintovuodet PERIODI A JA B koostuvat jaksoista, joilla käydään läpi kuvantekemisen perustekniikoita aiempia taitoja syventäen ja uutta kokeillen. Kahden lukuvuoden mittainen opintokokonaisuus antaa mahdollisuuden pitkäjänteiselle harjoittelulle. Se antaa myös valmiuksia valita omaa kuvailmaisua vaihdistamaan seuraavia opintokokonaisuuksia, jotka ovat keskenään vaihtoehtoisia.

Opintokokonaisuuden aikana harjoitellaan omakohtaisten tavoitteiden asettamista ja niiden suuntaan toimimista ohjatusti. Opetus tarjoaa turvallisen kehityksen kokeiluille ja oman ilmaisutavan etsimiselle. Oppilaan tavoitteenasettelun taitoa tuetaan keskustellen.

Pyritään kasvattamaan näkemystä omasta taiteellisesta työskentelystä sekä taiteen kokemisesta kysymysten, kyseenalaistamisen ja kiinnostumisen myötä.

PERIODI A painottuu työpajamaisen työskentelyn harjoitteluun aiempia opintokokonaisuuksia pidemmän käytettävissä olevan minuuttimääräisen ajan puitteissa. Lukuvuosi sisältää useampia jaksoja, joilla syvennytään tiettyyn aiheeseen, työtapaan, materiaaliin tai tekniikkaan.

PERIODI B painottuu omaehtoisen työskentelyn valmiuksien vahvistamiseen sekä oman tavoitteenasettelun saattamiseen työskentelyn perustaksi. Oma kuvailmaisuus on luonnollisesti keskiössä kuitenkin niin, että työprosessin havainnointi kulkee jatkuvasti oman tuotteliaisuuden rinnalla. Henkilökohtainen tavoitteenasettelu johtaa oman teoksen ja työskentelyprosessin tarkasteluun sekä dokumentoiden että itsearviointia tehden. Lukuvuosi sisältää useampia jaksoja, joilla syvennyttään tiettyyn aiheeseen, työtapaan, materiaaliin tai tekniikkaan.

Tehtävissä on yhä enemmän sisällöllistä vapautta ja oppilaita kannustetaan henkilökohtaisiin valintoihin kuvantekemisen äärellä.

Arviointi

Opintokokonaisuus arvioidaan tavoitteet huomioiden vuosittain. Arviointitapa valitaan kulloinkin tarkoituksenmukaisimmalla tavalla ja tehdään joko oppilas- tai ryhmäkohtaisesti. Mahdollinen oppilaskohtainen arviointi pohjautuu oppilaan itse tuottamaan dokumentointi- ja itsearviointimateriaaliin.

Pääpaino arvioinnissa on aina oppitunneilla tapahtuvassa keskusteleavassa arviointitavassa. Katso myös arviointia käsittelevä luku 6.

OPINTOKOKONAISUUS 4

Opintokokonaisuus 4 on kahden tai kolmen lukuvuoden mittainen ja se koostuu useammasta PAJasta. Opintojakson sisällön voi valita vuosittain tarjolla olevasta PAJA-valikoimasta.

Oppitunnin kesto on 3x45 minuuttia. Oppilaat ovat noin 13-15 -vuotiaita.

PAJA valitaan vuosittain niin, että halutessaan syventyä tiettyyn alueeseen oppilas voi tehdä saman paja-valinnan uudestaan.

Tavoitteet

Tavoitteena on oppilaan kuvataiteellisen ajattelun ja ilmaisun syventäminen opintoja laajentamalla tai niitä painottamalla omien tavoitteiden suuntaisesti ja valitsemiaan työtapoja käyttäen.

Paja-vuoden aikana keskitytään oppilaan valitsemassa pajassa kuvataiteen johonkin (tai joihinkin) alueeseen. Oppisisällöt rakentuvat aiempien vuosien opintojen varaan niin, että

perustekniikoiden ja –materiaalien oletetaan jo olevan hallussa. Tavoitteena on syventää käsitystä yhdestä (tai useammasta) taiteen alueesta kyseiselle taiteentalalle ominaisin keinoin.

Sisällöt

Sisällöt muotoutuvat vuosittain pajakohtaisesti kunkin pajan edustaman taiteenalan/-alojen ominaisten tekniikoiden, materiaalien ja työtapojen sekä tradition mukaisesti.

Yksittäiset pajasisällöt materiaalien, tekniikoiden ja työtapojen suhteen luonnehditaan opetussuunnitelman liiteosassa.

Arviointi

Opintokokonaisuus arvioidaan oppilaskohtaisesti kunkin paja-vuoden päätteeksi kirjallisesti huomioiden oppilaan oma dokumentointi- ja itsearviointimateriaali arvion lähtökohtana. Nämä arviot ovat pohja perusopinnoista annettavaan todistukseen tulevalle arviolle (katso myös luku 6.5).

Pääpaino arvioinnissa on aina oppitunneilla tapahtuvassa keskusteleavassa arviointitavassa. Katso myös arviointia käsittelevä luku 6.

4.5 Syventävien opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet

OPINTOKOKONAISUUS 5

Opintokokonaisuus 5 koostuu useammasta ATELJEE-vuodesta. ATELJEE on yhden lukuvuoden mittainen opintojakso.

Oppitunnin kesto on 3x45 minuuttia ellei ateljee-kohtaisesti/lukuvuosikohtaisesti muuta sovita. Oppilaat ovat 15 -20 -vuotiaita.

ATELJEE-opinnot etenevät oppilaan valitsemalla tavalla vuosittaisesta ATELJEE-tarjonnasta.

Lopputyö on syventäviä opintoja.

Tavoitteet

ATELJEET eli syventävien opintojen opintokokonaisuudet muotoutuvat vuosittain opettajatilanteen ja näin ollen opettajien resurssien ja vahvuusalueiden sekä oppilaiden kiinnostuksen kohteiden mukaisesti. Halutessaan oppilas voi myös osallistua vielä tässäkin vaiheessa perusopintoihin kuuluviin PAJA-opintoihin osana ATELJEE-opintoja, jolloin opintojen sisältö muokataan oppilaskohtaisesti vastaamaan syventävien opintojen tavoitteita.

ATELJEE-opinnoissa oppilaat työskentelevät monesti kukin oman teemansa ja tehtävänsä parissa kuitenkin kiinteän ryhmän muodossa (tai kuten jo edellä mainittiin, ATELJEE-vaiheessa voi jatkaa opintoja PAJA-ryhmässä). Kuvataidekoulu voi olla kuin työhuone, jonne tullaan jatkamaan omaehtoista työprosessia. Opettaja on läsnä sovittuina aikoina, mutta opintoihin kuuluu myös itsenäistä työskentelyä ilman ohjausta.

Syventävissä opinnoissa oppilasta kannustetaan asettamaan itse tavoitteita työskentelylleen ja painottamaan opintojaan niiden suuntaisesti sekä kantamaan vastuuta opintojensa etenemisestä. Ateljee-opiskelun edellyttämä itsenäinen ote ei tarkoita yksinäistä opiskelua vaan tavoite on, että oppilas oppii löytämään tarvitsemansa avun ja tuen tarjolla olevista mahdollisuuksista oma-

aloitteisemmin kuin aiemmin. Oppilaan omaa ilmaisu tuetaan jatkuvasti taidekasityksen syventyessä. Oppimis- ja arviointitilanteet ovat keskusteleuvia. Lukuvuoden aluksi oppilas ja opettaja laativat lukuvuosisuunnitelman opintojen tavoitteellisen etenemisen takaamiseksi.

Dokumentointi on luonteva ja tärkeä osa syventävien opintojen työskentelyä.

Ateljee-työpajojen oppilaat kokoontuvat vuosittain yhteisiin tapaamisiin vertaisarvioinnin tai vaikkapa työhuonevierailuiden ja taiteilijatapaamisten äärelle. Tämä koskee eritoten lopputyötä tekeviä oppilaita, joille vertaistyöskentelyn merkitys on suuri.

Lopputyö kuuluu syventäviin opintoihin, mutta ei voi olla ainoa osa niitä.

Sisällöt

Sisällöt muotoutuvat vuosittain ateljee-kohtaisesti kunkin ateljeen edustaman taiteenalan/-alojen ominaisten tekniikoiden, materiaalien ja työtapojen sekä tradition mukaisesti.

Syventävät opinnot antavat liikkumavaraa omaehtoiselle sekä yhtä lailla kapeasti rajatulle kuin laajasti kokeilevalle työskentelytavalle. Oppilaan tekemät valinnat opintojensa äärellä ovat

ensisijainen suunnan näyttäjä sisältöjä toteutettaessa.

Yksittäiset ATELJEE-sisällöt materiaalien, tekniikoiden ja työtapojen suhteen luonnehditaan opetussuunnitelman liiteosassa.

Arviointi

ATELJEE-opinnot arvioidaan kunkin ateljee-lukuvuoden päätteeksi kirjallisesti huomioiden oppilaan oma dokumentointi- ja itsearviointimateriaali arvion lähtökohtana. Nämä syventävien opintovuosien aikana kertyneet arviot ovat pohja päättötodistuksen arviolle syventävistä opinnoista. Arvion kirjoittaa viimeisen ateljee-pajan opettaja (katso myös luku 4.6).

Pääpaino arvioinnissa on aina oppitunneilla tapahtuvassa keskusteleuvassa arviointitavassa. Katso myös arviointia käsittelevä luku 6.

LOPPUTYÖ

Lopputyö on osa syventäviä opintoja. Sen voi tehdä yhden lukuvuoden aikana tai niin, että lopputyö valmistuu syventävien opintojen mittaan osana ATELJEE-opintovuosia.

Tavoitteet

Tavoitteena on, että oppilas tuo lopputyössä esiin kuvataiteellista ajatteluaan ja ilmaisuaan sekä hahmottaa niitä suhteessa kuvataiteeseen tai muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Oppilaan itsenäinen tavoitteenasettelu ja vastuu opintojensa etenemisestä korostuvat lopputyön yhteydessä. Lopputyö edellyttää oppilaalta vahvaa sitoutumista ja itsenäisen työskentelyn valmiuksia.

Lopputyö kuuluu syventäviin opintoihin, muttei voi olla ainoa osa niitä. Lopputyön tekemisen voi halutessaan aloittaa jo syventävien opintojen alkaessa.

Sisällöt

Lopputyö muodostuu taiteellisesta työstä, työskentelyprosessin dokumentoinnista ja kirjallisesta (tai muusta) osuudesta, jossa oppilas arvioi omaa teostaan ja työskentelyään.

Lopputyö voi olla taiteidenvälinen, ryhmässä tai työparina tehty, tapahtumaluonteinen tai perinteisemmin yhden tekijän taiteellinen teos. Oppilaan vastuu lopputyön etenemisestä on suuri etenkin, jos taideraajat (oppilaitosrajat) ylittyvät.

Oppilaalla on ohjaaja, jonka kanssa yhteistyössä huolehditaan työsuunnitelman laatimisesta, työprosessin etenemisestä sekä päättötyökäytänteiden onnistumisesta.

Arviointi

Lopputyö arvioidaan kirjallisesti.

Katso myös arviointia käsittelevä luku 6.

4.6 Laajan oppimäärän arvioinnin kohteet ja arvioinnin kriteerit

Laajan oppimäärän arvioinnin lähtökohtana ovat oppilaan suorittamat **syventävät** opinnot.

Oppimäärän arviointi on eri asia kuin jatkuva arviointi Lohjanseudun kuvataidekoulussa työmuotona. Katso myös arviointiin liittyvä luku 6.

Laajan oppimäärän arviointi kertoo, miten oppilas on saavuttanut taiteenalan laajan oppimäärän syventävien opintojen tavoitteet. Lopputyö arvioidaan osana syventäviä opintoja. Syventävien opintojen aikana oppilaalle annetaan mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti.

Laajan oppimäärän päättötodistukseen merkitään **sanallinen arvio oppilaan suorittamasta kuvataiteen laajasta oppimäärästä**. Sanallinen arvio kuvaa oppilaan edistymistä ja hänen saavuttamaansa osaamista suhteessa syventävien opintojen tavoitteisiin. Sanallisessa arviossa painotetaan oppilaan oppimisen ja osaamisen vahvuuksia.

Laajan oppimäärän arvioinnin kriteerit rakentuvat oppilaan syventävien opintojen yksilöllisen

painottumisen mukaisesti ja peilaavat jatkuvasti oppilaan itse opinnoilleen asettamia tavoitteita.

Sanallinen arvio perustuu Lohjanseudun kuvataidekoulussa oppilaan syventävien opintojen aikana tuottamaan dokumentaatioon työskentelyprosesseistaan. Arvio voi olla myös keskusteleva, vuoropuhelun omainen hetki oppilaan teosten äärellä. Arviointi on koulussamme vuorovaikutteinen prosessi, ei ylhäältä alaspäin annettu lausunto vaan hetki, jossa oppilas ja opettaja asettuvat rinnakkain teosten ja työprosessien äärelle.

Arvioinnin kriteeristö esitetään seuraavassa oppilaan toimintaa ja taitoja kuvaavina lauseina, jotka ovat **pohja arviointikeskustelulle, oppilaan itsearviolle sekä opettajan kirjaamalle arviolle**.

Oppilaan syventäviä opintoja tarkastellaan laajan oppimäärän tavoitealueiden eli *Taidesuhde, Visuaalinen lukutaito* sekä *Osallisuus ja vaikuttaminen* näkökulmista.

Taidesuhde

- Oppilas on laajentanut käsitystään kuvataiteen materiaalien, tekniikoiden ja teknologioiden parissa päätyen valitsemaan itselleen luontaisen ja mieluisan tavan työskennellä.

- Oppilas on tavoittanut omakohtaisen ja aiempaa syvällisemmän ilmaisutavan ja – taidon omien valintojensa määräämää polkua pitkin.
- Lopputyöprosessi on vahvistanut oppilaan käsitystä itsestään tavoitteellisena ja itsenäisenä kuvataiteen harrastajana.

Visuaalinen lukutaito

- Oppilas on harjaantunut tarkastelemaan ja tulkitsemaan visuaalisen kulttuurin elementtejä monitahoisesti ja omia lähtökohtiaan laajemmasta näkökulmasta.
- Oppilas pyrkii ilmaisemaan mielipiteensä rakentavasti ja perustellen.

Osallisuus ja vaikuttaminen

- Oppilaalla on valmiuksia tehdä omakohtaisia huomioita ympäristöstään sekä tulkita havaintojensa merkityssisältöjä
- Oppilas huomioi esteettiset, eettiset ja ekologiset arvot oman toiminnassaan sekä ympäröivässä maailmassa
- Oppilas on harjaantunut toimimaan monenlaisissa ryhmissä, yhteisöissä ja ympäristöissä
- Oppilaalla on valmiudet ilmaista itseään halutessaan myös julkisissa ympäristöissä.

5 OPPILAITOKSEN KÄYTÄNTEITÄ

5.1 Oppimäärän yksilöllistäminen

Jokaisella oppilaalla on oikeus kehittää taitojaan omista lähtökohdistaan ja omalla tahdillaan. Yksilöllistetty oppimäärä tarkoittaa sitä, että oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opetussuunnitelma mikäli oppilaan vanhemmat ja opettaja katsovat sen tarpeelliseksi. Henkilökohtaisen opetussuunnitelman laatimiseen osallistuvat oppilas, oppilaan huoltaja sekä opettaja. Tavoitteena on, että oppilas integroituu kuvataidekoulun ryhmiin.

Mikäli oppilaalla on peruskoulussa avustaja, pyritään siihen, että avustaja voi olla mukana myös kuvataidekouluopintojen aikana.

5.2 Oppilaaksi ottamisen periaatteet

Lohjanseudun kuvataidekoulun oppilaaksi haetaan täyttämällä hakulomake. Lomakkeita on jaossa kaupungin asiakaspalvelupisteissä ja pääkirjastossa. Hakulomakkeen voi myös tulostaa netistä. Arvonta suoritetaan toukokuussa. Oppilasarvonnan tulokset ilmoitetaan paikallisessa sanomalehdessä heti arvonnin jälkeen toukokuussa. Kaikille oppilaille tiedotetaan elokuussa sähköpostilla alkavan lukuvuoden lukujärjestyksestä. Mikäli oppilaspaikkoja vapautuu lukuvuoden aikana, ne pyritään täyttämään jatkuvan haun kautta eli oppilaaksi voi hakea läpi lukuvuoden. Jos oppilas siirtyy meille toisesta kuvataidekoulusta, aiemmat opinnot hyväksiluetaan.

Kun oppilas on päässyt kuvataidekouluun, hän voi jatkaa opintojaan 20 –vuotiaaksi asti. Oppilaille jaetaan huhtikuussa jatkoilmoittautumiskaavake, jolla oppilas ilmoittaa opintojensa jatkumisesta. Oppilaalla on mahdollisuus anoa väliavuotta tai välisyyksiä tai –kevättä. Anomus tehdään kirjallisesti erillisellä kaavakkeella ja koulun rehtori hyväksyy tai hylkää sen.

5.3. Opinnoista annettavat todistukset

Taiteen perusopetuksen kuvataiteen laajan oppimäärän perusopinnojen todistus annetaan sen jälkeen, kun oppilas on suorittanut laajan oppimäärän sisältyvät perusopinnot. Todistuksessa mainitaan oppilaan suorittamat laajan oppimäärän perusopinnot (kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus) sekä annetaan sanallinen arvio oppilaan suorittamista taiteenalan laajan oppimäärän perusopinnoista.

Taiteen perusopetuksen kuvataiteen laajan oppimäärän päättötodistus annetaan sen jälkeen, kun oppilas on suorittanut laajaan oppimäärään sisältyvät perusopinnot ja syventävät opinnot. Todistuksessa mainitaan oppilaan suorittamat laajan oppimäärän perusopinnot (kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus), oppilaan suorittaman laajan oppimäärän syventävät opinnot (kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus) ja sanallinen arvio oppilaan suorittamasta kuvataiteen laajasta oppimäärästä.

Osallistumistodistus oppilaan suorittamista kuvataiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opinnoista annetaan pyydettyäessä, jos opinnot keskeytyvät tai oppilas tarvitsee todistusta muusta syystä.

6 OPPIMISEN ARVIOINTI

6.1 Arvioinnin tehtävä on tukea oppimista

Arviointi on kuvataiteellisen oppimisen työväline. Se on monipuolista, jatkuvaa, vuorovaikutteista ja kannustavaa. Arviointia voisi konkreettisesti kuvata keskusteluksi taiteen, teoksen ja työprosessin äärellä. Se on eri asia kuin arvostelu, jossa palautteen suunta on ylhäältä alas ja yleensä vain siihen suuntaan. Arvioinnissa kohdataan vertaisina ja rinnakkain, yhteistä kokemusta ja prosessia luodaten. Onnistunut arviointi tukee oppimista, ohjaa oppilasta omien tavoitteiden suuntaiseen työskentelyyn sekä oman oppimisprosessin ymmärtämiseen. Oppimisen subjektiivinen luonne saa aikaan sen, että oppimisprosessia voi olla vaikea pukea sanoiksi tai jakaa toisen kanssa. Kuvataiteellisessa oppimisprosessissa ollaan tekemisissä lisäksi tunteiden, arvostusten ja mielipiteiden kanssa. Arvioinnin parissa asiantuntemus, luottamus ja keskinäinen kunnioitus ovat peruspilarit onnistumiselle.

Arviointi tuottaa lisäarvoa kaikille siihen osallistuneille osapuolille. Opettajan ja oppilaan välinen arviointikeskustelu tai muu palautteen antamisen hetki on tärkeä molemmille ja tuottaa kummallekin ymmärrystä menneillään olevasta kuvataiteellisesta prosessista. Vertaisarviointia ja itsearviointia harjoitellaan alusta alkaen niin, että harjaannutaan pitämään niitä itsestäänselvinä osina opintoja. Arviointi muuntuu hiljalleen erillisestä työskentelymuodosta luontevaksi prosessin osaksi, joka suuntaa ja selkiyttää tekemistä ilman, että edes huomataan nyt tehtävän arviointityötä.

Arviointi tehdään suhteessa tavoitteisiin, joita oppilas opintojen edetessä yhä etenevässä määrin asettaa itse. Arvioinnin arvon huomaa ehkä parhaiten, kun miettii millainen taiteellinen oppimisprosessi olisi ilman arviointia työvälineenä.

6.2 Arviointi kuvataiteen laajassa oppimäärässä

Kuvataiteen laajan oppimäärän arvioinnin kohteet ovat *taidesuhde, visuaalinen lukutaito* sekä *osallisuus ja vaikuttaminen*. Nämä osa-alueet

määrittävät opintokokonaisuuksien tavoitteet ja sisällöt.

Käytännössä arvioinnissa tarkastellaan taitoa, ilmaisua, taiteentuntemusta ja tiedostamista. Taito on konkreettista materiaalien, välineiden ja työtapojen hallintaa omaleimaisen kuvailmaisun palveluksessa. Kuvailmaisuus puolestaan on tapa hahmottaa maailmaa ja elämää; se on kuin ajattelua, puhumista tai huutamista taiteen keinoin. Kuvailmaisuus voi olla myös väylä vuorovaikutukseen tai osallistumiseen ja vaikuttamiseen. Taiteentuntemus luo perspektiiviä omaan työskentelyyn sekä menneeseen ja tulevaan visuaaliseen kuvastoon. Tiedostaminen avaa kuvataidetta ja kuvataideopintoja henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana. Nämä kaikki ovat jatkuvasti läsnä sekä taiteellisessa työskentelyssä että arvioinnissa - uutta luoden ja vanhasta oppien.

6.2.1 Perusopinnot

Perusopinnoissa tarkoituksena on oppilaan kuvataiteellisen ajattelun ja ilmaisun sekä työskentelytaitojen ja itsearviointitaitojen tavoitteellinen ja pitkäjänteinen kehittäminen. Arviointi kohdistuu eritoten näiden valmiuksien kehittämiseen tähtääviin tekoihin,

työskentelyprosesseihin ja prosessien lopputuloksiin. Niitä tarkastellaan kannustavasti, rohkaisevasti ja dialogisesti.

6.2.2 Syventävät opinnot

Syventävissä opinnoissa kuvataiteellinen ajattelu ja ilmaisuus suuntautuvat vielä aiempaa vahvemmin oppilaan valitsemaan suuntaan. Oppilasta kannustetaan yhä enenevässä määrin ottamaan vastuuta opinnoistaan ja tekemään henkilökohtaisia valintoja kuvailmaisun äärellä. Omaleimaisuus ja oman äänen saattaminen kuuluviin saattavat vaatia paljon rohkeutta ja opettajan yksi tärkeä tehtävä onkin tukea tätä erilaistumisen ja eriytymisen prosessia. Arviointi kohdistuu perusopintojen tapaan kuvataiteellisen ajattelun ja ilmaisun kehittämiseen. Samoin arvioinnissa otetaan huomioon työskentelytaitojen tavoitteelliseen ja pitkäjänteiseen kehittämiseen tähtäävät teot, työskentelyprosessit sekä prosessien lopputulokset. Näitä tarkastellaan kannustavasti, rohkaisevasti ja dialogisesti huomioiden oppilaan opinnoissaan tekemiä valintoja tai painotuksia.

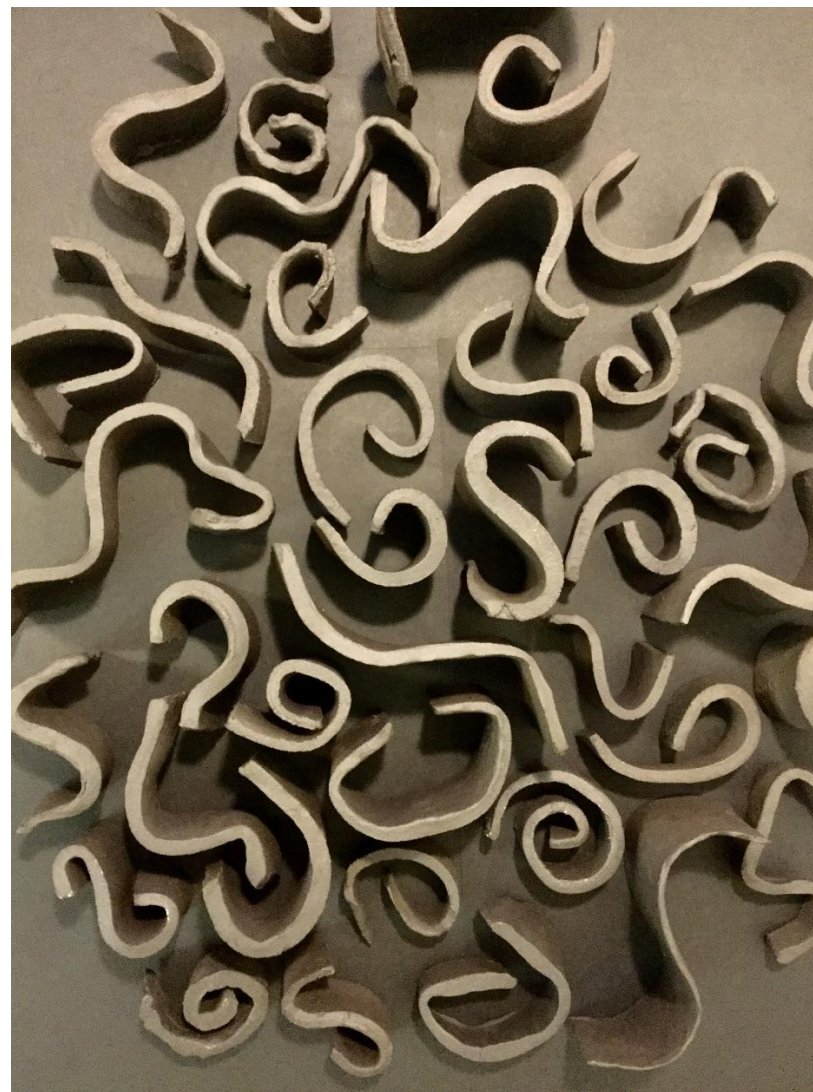
6.2.3 Lopputyö

Lopputyön arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan omalle työlleen asettamat tavoitteet ja hänen syventävien opintojen suuntautumisensa. Arviointi kohdistuu kuvataiteellisen ajattelun ja ilmaisun esiintuomiseen sekä siihen miten oppilas hahmottaa niitä suhteessa visuaaliseen kulttuuriin.

6.3 Vertaisarviointi

Arviointi työskentelyprosessin aikana sekä valmiiden teosten äärellä laajenee ajoittain opettajan ja oppilaan dialogista koko ryhmän keskusteluksi. Vertaisarvioinnin merkitys on suuri.

Kuvataidekoulussa harjoitellaan määrätietoisesti rakentavan ja kannustavan palautteen antamisen tapoja ja samalla opitaan arvostamaan muiden näkemyksiä. Vertaisarviointi voi olla myös hiljaista hyväksyvää läsnäoloa, jos ryhmätilanteissa toimiminen on vaativaa. Vertaisarvioinnin äärellä tarvitaan herkkää korvaa ja paljon opettajan tukea, jotta tämän työskentelytavan äärellä tavoitetaan paras mahdollinen onnistuminen.

6.4 Itsearviointi ja dokumentointi

Oman työprosessin ja valmiin teoksen rehti ja realistinen arviointi on arvokas taito. Itsearviointi voi olla muodoltaan ajatuksen tasolle jäävää tai konkreettisempaa sanoin, kuvin tai muilla keinoin ilmaistua pohdintaa.

Itsearviointi – tai arviointi yleensäkin – ei ole itsetarkoitus vaan se on taiteellisen prosessin työtapana. Tehdään huomioita, jotka johtavat valintoihin ja tekoihin, näiden vaikutusta tarkastellaan ja jatketaan suotuisaksi arvioituun suuntaan. Itsearviointi on väline hahmottaa omaa työskentelyä ja taiteilijuutta. Luovuudella ja vaistolla pääsee pitkälle. Itsearvioinnin taito niiden rinnalla selkiyttää prosessin paitsi itselle niin myös muille.

Oman oppimisen arviointi edistää aktiivista oppijuutta. Se luo väylän henkilökohtaiselle tavoitteenasettelulle ja rohkaisee itsenäisiin ratkaisuihin. Itsearviointi ei kuitenkaan tarkoita yksinäistä prosessointia. Kuvataidekoulussa opettaja auttaa osuvien huomioiden äärelle, muistuttaa terveestä suhteellisuudentajusta sekä luo prosessiin vakautta ja pysyvyyttä. Tärkeimpänä työskentelymuotona on keskustelu teoksen ja työprosessin äärellä. Perusopintojen lopulla ja

syventävissä opinnoissa opettaja pohjaa kirjalliset arvionsa usein oppilaan itsearviointiin, jota reflektoi. Oppilaiden itsearvioinnit ovat opettajalle arvokas työväline oman työn kehittämiseen. Itsearviointi peilaa jatkuvasti ja suoraviivaisesti koko oppimisen prosessia, jossa oppilas ja opettaja ovat läsnä.

Oppilaslähtöisen työskentelyn myötä teosten sisällöt ovat moninaistuneet ja prosessin avaaminen on joskus jopa oleellinen väline teoksen ymmärtämiselle. Uuden ja odottamattoman äärellä prosessin sanallistaminen luo tarttumapintaa katsojalle ja lopputyön kyseessä ollessa arvioijalle. Syventävissä opinnoissa oppilas dokumentoikin työskentelyään asettamiensa tavoitteiden mukaisesti. Oppilaan kokoaman dokumentaation tehtävä on tukea opintojen tavoitteellista etenemistä. Dokumentointia harjoitellaan perusopintovuosien mittaan monipuolisesti niin, että siitä tulee luonteva osa työskentelyä.

6.5 Oppimisen arviointi perusopintojen päätteksi

Edellä esitettyjen monipuolisten arviointitapojen lisäksi oppilaalle annetaan perusopintojen päätteeksi sanallinen arvio oppilaan suorittamista

kuvataiteen laajan oppimäärän perusopinnoista. Tässä arvioissa annetaan palautetta opetukselle asetetuista kolmesta tavoitealueesta, jotka ovat taidesuhde, visuaalinen lukutaito sekä osallisuus ja vaikuttaminen. Arvio keskittyy kartoittamaan oppilaan edistymistä ja osaamisen kehittymistä perusopintojen aikana. Sanallisessa arvioissa painotetaan oppilaan oppimisen vahvuuksia.

Kuvataiteen laajan oppimäärän perusopintojen arvioinnin kriteeristö esitetään seuraavassa oppilaan toimintaa ja taitoja kuvaavina lauseina, jotka ovat **pohja arviointikeskustelulle, oppilaan itsearviolle sekä opettajan kirjaamalle arviolle.**

Taidesuhde

- Oppilas on laajentanut käsitystään ja kehittänyt taitojaan kuvataiteen materiaalien, tekniikoiden ja teknologioiden parissa
- Oppilas on harjoitellut tavoitteellista työskentelyä sekä omakohtaisen työprosessin reflektointia
- Oppilas on tunnistanut itselle mieluisia ja luontevia työtapoja sekä innoituksen lähteitä osana taidekäsityksen ja itseilmaisun kehittymistä

- Oppilas on pyrkinyt omaleimaisen ilmaisun kehittämiseen

Visuaalinen lukutaito

- Oppilas on harjaantunut tarkastelemaan ja tulkitsemaan visuaalisen kulttuurin elementtejä monitahoisesti ja omia lähtökohtiaan laajemmasta näkökulmasta.
- Oppilaalla on valmiudet taiteesta keskustelemiseen
- Oppilas hahmottaa taiteen historiallisen jatkumon sekä yhteiskunnallisen merkityksen

Osallisuus ja vaikuttaminen

- Oppilas on harjoitellut omakohtaisten huomioiden tekemistä ympäristöstään sekä kehittänyt taitoaan tulkita havaintojen merkityssisältöjä
- Oppilas huomioi esteettiset, eettiset ja ekologiset arvot oman toiminnassaan sekä ympäröivässä maailmassa
- Oppilas on harjoitellut toimimista monenlaisissa ryhmissä, yhteisöissä ja ympäristöissä
- Oppilas on saanut mahdollisuuksia ilmaista itseään myös julkisissa ympäristöissä

7 YHTEISTYÖ

7.1 Yhteistyö huoltajien kanssa

Kuvataidekoulussa vanhempien tehtäväksi jäävät luontevasti niin sanotut 3k:ta - kyyti, kustannukset ja kannustus. Kaksi ensimmäistä ovat yksiselitteisiä; kuvistunnille tullaan ajoissa sekä haetaan oppilas viiveettä tunnin päätyttyä ja opinnoista maksetaan lukukausimaksut. Kolmas, kannustus, kattaa enemmän sisältöjä. Kannustus on kuulumisten kysymistä, kotiin tuotavien teosten tarkastelua sekä tsemppaamista vuosi vuodelta jatkuvien opintojen ja pitkäjänteisen kehittymisen parissa. Olemme laatineet **Vanhempainoppaan** muistuttamaan muutamista tärkeistä käytännön seikoista.

Vanhemmat kaipaavat usein tietoa oman lapsen edistymisestä kuvataiteen parissa. Paras tapa saada kuulumiset on tulla paikalle. Tunnin jälkeen lapsen pukiessa päällysvaatteita ylleen on monesti sopiva hetki vaihtaa muutama sana opettajan kanssa. Meihin voi myös ottaa yhteyttä sähköpostilla

muulloinkin kuin varsinaisen pulmatilanteen kohdalla.

Opettajaan ja ryhmän toimintaan pääsee tutustumaan lukuvuoden aikana myös **Vanhempainvartissa**, joka järjestetään niissä ryhmissä, joissa on paljon ihan uusia kuvislaisia. Opettajat tiedottavat tästä ajoissa etukäteen.

Vanhempainillat järjestetään lukuvuoden alkupuolella. Vanhempainillan yhteydessä tiedustellaan kiinnostusta **Vanhempainrenkaan** toimintaan. Opetuksen sisällöistä tiedotetaan vanhemmille myös tuntikuvaus-lomakkeessa kunkin lukukauden päätteeksi valmiiden teosten lähtiessä oppilaan mukana kotiin.

7.2 Yhteistyö muiden tahojen kanssa

Taiteen perusopetusta antavien oppilaitosten yhteistyö

Järjestetään lukuvuosittain johtajien, rehtoreiden ja suunnittelijaopettajien tapaamisia ja tarvittaessa

opettajien yhteisiä tapaamisia sekä toteutetaan yhteistyöhankkeita. Oppilaitosten yhteishankkeet tarjoavat oppilaille mahdollisuuden poikkitaiteelliseen havainnointiin, kun ollaan yhteisen teeman äärellä kukin aihetta taideoppilaitos omasta näkökulmastaan lähestyen.

Paikalliset kulttuurilaitokset: peruskoulut, päiväkodit, museo, kirjasto, kotiseutuyhdistys

Suomen lasten ja nuorten kuvataidekoulujen liitto ja Taiteen perusopetusliitto

7.3 Toiminnan jatkuva kehittäminen

Pedacafe

Opettajakuntamme kokoontuu säännöllisesti pedacafe-tapaamisiin, jotka tarjoavat foorumin opettajien keskustelulle omasta työstään. Pedacafe on vertaistuen ja asioiden jakamisen paikka, mutta se saattaa muodostua myös ns. hiljaisen tiedon siirtymisen kanavaksi.

Kuvataidekoulun itsearviointi

Teemme vuosittain kuvataidekoulussa oppilaitoksen itsearvioinnin. Se kohdistuu eri vuosina eri osa-alueisiin kuten oppilaat, opettajat, oppimisympäristö, johtaminen tai yhteistyösuhteet. Sovellamme itsearvioinnissa Taiteen perusopetusliiton laatimaa Virvatuli-mallia. Itsearvioinnin tuloksista tehdyn yhteenvedon mukaisesti ryhdytään mahdollisesti tarvittaviin muutoksiin, kehitystehtäviin ja korjausliikkeisiin.

Kuvankäyttösovimukset

Kuvataidekoulu käyttää kuvamateriaalia oppilastöistä ja opetustilanteista tiedottamisessa ja

markkinoinnissa. Oppilaan huoltajien kanssa laaditaan sopimus kuvankäytöstä, jolla huoltajat voivat halutessaan rajoittaa materiaalien käyttöä. Sopimukseen voi tehdä muutoksia milloin tahansa. Kunnioitamme oppilaiden yksityisyyttä kaikin puolin ja tavoittemme on toimia mahdollisimman hyvässä yhteistyössä huoltajien ja oppilaiden kanssa

Kehityskeskustelut vuosittain.

Suunnittelupäivät lukuvuoden alussa ja lopussa.

Koulutus

Opettajille tarjotaan vuosittain koulutusta opettajien tarpeiden ja koulun mahdollisuuksien mukaan. Osallistumme Suomen lasten ja nuorten kuvataidekoulujen liitto ry: n syys- ja kevätpäiviin. Kehitämme myös toimintaamme hankerahoituksilla, avustuksilla ja apurahoilla.

8 OPETUSSUUNNITELMAN LAATIMISESTA

Tämä Lohjanseudun kuvataidekoulun opetussuunnitelma on laadittu pääosin keväällä 2018, hyväksytty kuvataidekoulun johtokunnassa kesäkuussa 2018 ja otettu käyttöön syyskuussa 2018.

Opetussuunnitelman uudistaminen käynnistyi koulussamme lokakuussa 2017, kun opetushallitus julkaisi uudet [taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet](#).

Uudistustyötä ryhtyi tekemään koulun suunnittelijaopettaja.

Uuden opetussuunnitelman tavoitteina oli luonnollisesti jalkauttaa Opetushallituksen taiteen perusopetukselle asettamat linjaukset, mutta myös saada koulumme opettajakunnan ääni kuuluviin. Kokoonnuimme opettajakunnan kesken pohtimaan opetussuunnitelman keskeisiä teemoja, kuten vaikkapa arvoja. Pyrimme laatimaan opetussuunnitelmasta sellaisen yhteisen tahtotilan kuvauksen, jonka voimme kaikki allekirjoittaa ja jota haluamme toteuttaa arkityössä. Keskeinen näkökulma on koko ajan ollut se, ettei ole yhtä oikeaa tapaa toimia vaan samaan päämäärään voi

kulkea monia polkuja. Kuvataideopettajan työtä leimaa vahvasti vapaus – vapaus valita sisältöjä, työtapoja, näkökulmia. Usean opettajan vahvuusalueiden ja monipuolisten työtapojen yhdistelmä muodostaa kouluumme rikkaan opettamisen ja oppimisen kulttuurin, jonka olemme yrittäneet tässä opetussuunnitelmassa pukea sanoiksi.

Nimestään huolimatta opetussuunnitelma on tietenkin myös dokumentti oppimisesta ja opinnoista. Se on tarkoitettu oppilaille, oppilaiden vanhemmille sekä muille sidosryhmille. Luonnosvaiheessa kommentteja pyydettiin juuri edellä mainituilta.

Uusi opetussuunnitelma sisältää paljon vanhaa ja hyväksi havaittua, ripauksen lainattua sekä tietenkin uusia tuulia. Opinnot kuvataidekoulussa jatkuvat tuttuun tapaan materiaaleihin ja tekniikoihin tutustuen sekä omaa ilmaisua kehittäen. Opettaja opettaa yhä, vaikka voi olla myös rinnalla kulkija, kommentaattori ja mentori. Perusopetuksen puolella keskustelua herättänyt opettajan roolin muuttuminen on taiteen perusopetuksessa pienempi murros, koska olemme jo pitkään toimineet uuden opetussuunnitelman hengessä. Lainaa on kuvataiteen puolelle haettu muilta taiteenaloilta; se näkyy konkreettisesti siinä, että taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteissa on

aiemmasta poiketen yhteiset yleiset osiot kaikille taiteenaloille. Luemme siis samoja perusteita musiikin, teatteritaiteen, käsityön, mediataiteiden, sirkustaiteen, tanssin sekä sanataiteen kanssa. Uutta on eniten opetuksen rakenteessa, kun perusopintojen ja syventävien opintojen tuntimäärät muuttuivat. Tämä vaikuttaa myös lopputyöhön, sen luonteeseen ja sijoittumiseen opinnoissa. Uutta ovat myös opetuksen rakenteeseen liittyen opintokokonaisuudet, joilla kullekin on määritelty sisällöt ja tavoitteet sekä arviointimalli. Upouutta tulee olemaan tasa-arvosuunnitelman ja yhdenvertaisuussuunnitelman näkyminen koulukohtaisissa opetussuunnitelmissa.

Opetussuunnitelman on tarkoitus olla työväline. Toivottavasti tämä opetussuunnitelma kuluu käytössä kuin rakkaat farkut; pesten, pitääen, reikiintyen ja paikaten – kuitenkin aina luotettavasti palvelleen. Muutostarpeet ovat hyvä merkki - koulu kehittyy, kun kaikkia kuunnellaan herkällä korvalla.

LIITEOSAT

- **A Lohjanseudun kuvataidekoulun
perusopintojen ja syventävien
opintojen sisältökuvaukset 43**
- **B Taiteen perusopetuksen laajan
oppimäärän *opetussuunnitelman*
perusteiden kuvataiteen
perusopintojen tavoitteet ja keskeiset
sisällöt** (Opetushallituksen julkaisu Määräykset
ja ohjeet 2017:12a s. 28-29) **51**
- **C Taiteen perusopetuksen laajan
oppimäärän *opetussuunnitelman*
perusteiden kuvataiteen syventävien
opintojen tavoitteet ja keskeiset
sisällöt** (Opetushallituksen julkaisu Määräykset
ja ohjeet 2017:12a s.30-32) **53**
- **D Lohjanseudun kuvataidekoulun
Tasa-arvo – ja
yhdenvertaisuussuunnitelma 2018 56**

A Lohjansseudun kuvataidekoulun perusopintojen ja syventävien opintojen sisältökuvaukset

Seuraavissa sisältökuvauksissa esitellään työskentelyn sisältöjä käytettävien materiaalien, tekniikoiden ja työtapojen suhteen. On kuitenkin syytä huomioida, että sisällöt valikoituvat opintoihin ryhmän, opettajan ja oppilaiden, kiinnostuksen kohteiden mukaisesti. Johonkin käsiteltävään aiheeseen tai tekniikkaan voidaan syventyä huomattavankin pitkään ja toisaalta jotkin tekniikat käydään läpi kenties vain kerran opintojen aikana.

Teemallisuus jäsentää paitsi kuvataidekoulun lukuvuoden suunnittelua ja etenemistä niin ajoittain myös oppilasryhmien työskentelyn sisältöjä. Retket, näyttelykäynnit, tapahtumat ja tempaukset ovat nekin osa jokaista lukuvuotta kuitenkin niin, että kullekin ryhmälle valikoituu joitain projekteja, kaikki eivät osallistu kaikkeen vaan ryhmäkohtaisesti valitaan kulloinkin osuvin sisältöalue. Oppilaan omat kiinnostuksen kohteet ja omien opintojen tavoitteellinen suunnittelu etenkin PAJA – ja eritoten ATELJEE –opintojen aikana ovat avainasemassa sisältöjen muotoutumisessa. Ja toisaalta, aina on mahdollisuus opintoihin opettajajohtoisemmin, jos oppilas niin valitsee. Erilaiset oppimistyyli, taito- ja valmiustaso, ikä ja kunkin oppilaan yksilöllisen opinpolun

muotoutuminen ovat luonnollisesti lähtökohta opetukselle.

Sisältökuvauksen kohdalla on hyvä muistaa, että sisällöt rakentuvat opintojen tavoitteiden mukaisesti, joihin voi tutustua tarkemmin opintokokonaisuuksien kuvausten yhteydessä kappaleessa 4.4.

PERUSOPETUKSEN sisältökuvaukset

Perusopinnoissa **Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot** – sisältöalue on jatkuvasti läsnä. Erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia kokeillaan ja hyödynnetään jatkuvasti sekä kartoitetaan digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisen ilmaisun parissa. Kuitenkin on syytä painottaa, että aina uusi tekniikka tai väline ei ole itsetarkoitus vaan taitoja hiotaan myös jo tuttujen välineiden ja työtapojen parissa.

Omat kuvat –sisältöalue on koko ajan työskentelyn moottorina, kun aihepiirit kumpuavat oppilaiden havainnoista, kokemuksista ja elämänpiiristä.

Piirtäminen alkaa monipuolisten piirtimien parissa niihin vähitellen tutustuen: lyijykynä, grafiitti, hiili, liidut, maavärit, pastellit, tussiterä, bambupiirrin... Maalaaminen lähtee usein vesiväreistä edeten peiteväreihin, peittäviin pulloväreihin ja akryylimaaleihin. Erilaiset siveltimet ja paperilaadut sekä maalausohjat tulevat vähitellen tutuiksi. Kokeilevat tekniikat, kaseinimaali, temperat ja guassi ovat myös käytössä. Grafiikan menetelmistä monotypia ja press-print ovat ensimmäisiä, niistä jatketaan linoleikkaukseen ja kuivaneulan pariin grafiikan prässillä vedostaen. Keramiikassa tutustutaan käsinrakennustekniikoihin, joista reliefi-työskentely sekä peukalo-, levy- ja makkaratekniikka ovat ensimmäisiä. Muottitekniikat, engobet ja lasittaminen tulevat vastaan perusopintojen edetessä. Tekstiilin parissa työskennellään

kankaanmaalauksen sekä pienimuotoisesti reservi-tekniikoiden, kastoväryjäysten ja kaaviopainannan parissa. Arkkitehtuurin opinnoissa tehdään tutkielmia ja pienoismalleja piirtäen, valokuvaten ja rakennellen. Mediataiteissa keskitytään tutustumaan mediateknologian mahdollisuuksiin oman ilmaisun välineenä.

Kaikkien edellä mainittujen sisältöjen, tekniikoiden ja työtapojen kohdalla on syytä muistaa, että kokeilevat tekniikat, materiaalien ennakkoluuloton käyttö sekä tekniikoiden ja työtapojen yhdistely odottamattomillakin tavoilla tuottaa jatkuvasti uutta sisältöä, jota tässä ei millään kaikkea voi luetteloida. Mainittujen materiaalien ja tekniikoiden järjestys ei myöskään ole se, missä etenemme vaan koko ajan työskennellään taide edellä, sisällöllistä vahvuutta tavoitellen. Opettajan upeimpia hetkiä ovatkin ne, kun oppilaat yllättävä - tai itse yllättää keksimällä jälleen jonkin uuden tavan päästä tavoitteeseen. Näin ollen jokainen opintovuosi tarjoaa jokaisena lukuvuotena omaleimaisen sisältökokonaisuuden, joka ei toistu koskaan samanlaisena.

Perusopintojen aikana **Visuaalinen ympäristö** sekä **Taiteen maailmat** –sisältöalueet konkretisoituvat Lohjansseudun kuvataidekoulussa kahdessa kohdassa paikkakunnan luontoa ja kulttuurista pääomaa korostaen.

Opintokokonaisuus 2:lla opiskelevat oppilasryhmät tekevät vierailun Lohjan keskiaikaiseen harmaakivikirkkoon tutustuen siihen taidehistoriallisesta

ja rakennustaiteellisesta näkökulmasta.
Opintokokonaisuus 3:lla opiskelevat ryhmät puolestaan keskittyvät Etelä-Suomen suurimman järven, Lohjanjärven, maisemiin, luontoon ja eläimistöön osana Periodi A ja Periodi B -opintovuosien sisältöjä. Kyseiset painotukset käsitellään kunakin lukuvuonna erikseen valitulla tavalla eivätkä ne millään muotoa sulje pois, etteikö näitä teemoja työstettäisi muulloinkin. Päävastoin, tavoitteemme on pitää paikkakuntamme monimuotoinen omaleimaisuus jatkuvasti esillä.

PAJA – ja ATELJEE–opintojen sisältökuvaukset

Tekstiili

Tekstiilin PAJA-opinnoissa tutustutaan monipuolisesti tekstiilitaiteen materiaaleihin, tekniikoihin ja työtapoihin pyrkien löytämään luontevia tapoja käyttää niitä oman ilmaisun välineinä.

Opinnot painottuvat painokangas-työskentelyyn paperikaavion, vahakaavion ja valotetun kaavion parissa. Pinnan rytmi ja struktuurit ovat keskiössä. Kokeilevat kaaviotekniikat tulevat myös tutuiksi. Kankaiden värjäämisessä tutustutaan käsin- ja pesukonevärjäykseen kokeillen moninaisia kuviointitekniikoita. Huovutus painottuu tasohuovutukseen märkätekniikalla. Veistokselliset tekstiiliteokset yhdistävät useiden eri taiteenalojen materiaaleja ja tekniikoita. Tekstiilin traditioon tutustuminen Suomen ja maailman kulttuurien mittakaavassa antaa puolestaan perspektiiviä omaan ajatteluun ja työskentelyyn.

Tekstiilin ATELJEE –opinnoissa edellä mainittuja materiaaleja, tekniikoita ja työtapoja käytetään yhä syvällisemmin oman ilmaisun palveluksessa, kun materiaalien ja tekniikoiden parissa vaadittavat perustaidot ja -valmiudet ovat jo hallussa. Oppilas määrittää tavoitteita ja sisältöjä opinnoilleen aiempaa

itsenäisemmin. Tekstiilin perinteisiä rajoja voidaan venyttää ja tehdä interventioita muille taiteenaloille. Tehtävät ovat aiempaa laajempia ja pitkäkestoisempia muodostuen mahdollisesti useammasta osiosta. Opintoihin sisältyy pohdiskeluvaa ja kyseenalaistavaakin otetta aiemman oppilasmaisemman etenemisen rinnalla. Oman työskentelyn aloitteellinen ja itsenäinen dokumentointi on tärkeä osa syventäviä ATELJEE – opintoja.

Piirustus ja maalaus

Piirustuksen ja maalauksen PAJA-opinnoissa tuetaan oppilaan piirtämisen ja maalaamisen käsialan muodostumista sekä rohkaistaan työskentelyyn myös oman mukavuusalueen ulkopuolella. Materiaalioppi ja erilaisten välineiden hallinta tukevat oman väylän löytymistä persoonalliselle ilmaisulle.

Piirustustekniikoiden monipuolisuus tulee tutuksi; grafiittikynän ja lyijykynän erot, juoksevan tussin moninaiset ilmaisulliset ominaisuudet, liitujen ja eri tyyppisten kynien käyttö yhdessä ja erikseen. Piirtämisen kanssa kokeillaan eri paperilaatuja ja muita mahdollisia alustoja. Sommittelun ja kuvapinnan rakentumisen perusteet syvenyvät. Piirtämiseen liittyvä terminologia kuten valööri ja pintastrukturi ovat jo tuttuja työvälineitä.

Maalauksen parissa perehdytään värin käytön mahdollisuuksiin ja monipuolisiin tekniikoihin, joita ovat mm. akvarelli, akryyli, öljymaalaukset ja tempera. Opitaan käyttämään erilaisten siveltimien ominaisuuksia väriaineiden ja pohjamateriaalien kanssa. Maalaukseen soveltuviin papereiden käyttöön perehdytään ja valmistetaan omia maalauksia ja kiilakehyksistä sekä eri tyyppisistä levyistä. Värioppi, värisommittelu, maalauksen ominaisuudet ja materiaalien yhdistäminen kuuluu maalauksen perusteisiin.

Työskentelyn aihepiirit nousevat oppilaan omista lähtökohdista, mutta harjoittelun tukena käytetään perinteisiä keinoja: mallista työskentelyä, jäljennöksiä ja teknisiä harjoituksia. Maalaus- ja piirustustaidetta tutkitaan niin historian, nykyaikaisen kuin muunkin visuaalisen ympäristön puitteissa. Oppilasta tuetaan pohtimaan ja ilmaisemaan kuvallisesti omien kiinnostuksen kohteiden tarjoamia aiheita. Ajankohtaiset tapahtumat, luonto ja ympäristö ilmiöineen ovat myös tarkastelun kohteina aihetta valittaessa. Dokumentointi ja prosessien avaaminen – ideoiden polut lopullisiksi teoksiksi – ovat osa työskentelyä.

Piirustuksen ja maalauksen ATELJEE –opinnoissa aiemmin opitut työtavat syventyvät ja oppilaan omien painotusten mukaiset valinnat ja vastuu työskentelystään korostuvat selkeästi. Dokumentoinnin ja itsenäisen työskentelyn merkitys vahvistuu opintojen ollessa mahdollisesti osa kuvataidekoulun laajan oppimäärän mukaista päättötyötä.

Mediataiteet

Mediataiteiden PAJA –opinnoissa pyritään antamaan oppilaille mahdollisimman laaja kuva nykyisin käytettävistä mediataiteiden työvälineistä. PAJA –opinnoissa painotus on valokuvaamisessa, minkä tarkoitus on aktivoida ja herkistää tarkkailemaan ja havainnoimaan ympäristöä ja nykyhetkeä sekä analysoimaan näitä syntyneen kuvan myötä. Lukuvuoden aikana tehdään alusta loppuun ainakin yksi tapahtumatuotanto esim. valokuvanäyttely, jossa harjoitellaan sekä yksilö- että ryhmätyötaitoja erilaisten roolien puitteissa.

Median ATELJEE –opinnoissa selvitetään oppilaiden kiinnostusta mediataiteisiin syvällisemmin ja luodaan opintokokonaisuus siten, että jokainen pääsee syventämään osaamistaan ja ilmaisemaan moninaisten projektien puitteissa. Keskeiset työmuodot opinnoissa vaihtelevat ryhmän mukaan esim. valokuvaus, kuvankäsittely, videotaide, äänitaide, valotaide, tapahtumatuotanto, virtuaalinen ja lisätty todellisuus (VR/AR) ja pelitaide.

Monialainen

Monialainen PAJA-opintovuosi rakentuu joka lukuvuonna eri tavalla sekä oppilaiden että opettajan kiinnostuksen kohteiden mukaisesti. Monialaisessa käsitellään laajasti kuvataiteen eri aihealueita. Työskentely tähtää siihen, että oppilaat löytävät itselleen luontaisen ja mieleisen ilmaisuväylän joko yhden tai useampien kuvataiteen alueiden parissa. PAJA –opinnoissa harjoitellaan yhä moninaisten materiaalien ja tekniikoiden käyttöä, niiden ominaisuuksia ja ilmaisullisia mahdollisuuksia. Työtavat vaihtelevat itsenäisestä työskentelystä ryhmiin ja kurinalaisesta tekniikkatreenistä vapaaseen ilmaisulliseen tekemiseen. Projektit, tilaustyöt, tapahtumat ovat luontevasti monialaisen oppilaille sopivia, jos ryhmä niistä innostuu.

Monialaisen ATELJEE –opinnoissa suunnataan aiempaa vahvemmin omien kiinnostuksen kohteiden sanelemaan suuntaan. Itsenäinen työskentelyote, oman työskentelyn dokumentointi-tottumus ja omaleimaisuus ovat paitsi tavoitteita työskentelylle niin monilla oppilailla jo tässä vaiheessa hallussa. Samoin useimmilla on jo muodostunut käsitys itselle luontaisesta ilmaisun tavasta tai tekniikasta, jonka parissa työskentely on palkitsevinta. Ateljee-opinnoille tyypillisesti tavoitteena on syventää ymmärtämystä kuvataiteen ilmiöiden äärellä sekä vahvistaa taidon, ilmaisun ja ongelmanratkaisun persoonallista kehittymistä.

Sarjakuva

Sarjakuvan PAJA-opinnoissa tutustutaan sarjakuvan ja kuvittamisen ilmaisukeinoihin, sarjakuvan lajeihin ja opitaan keinoja etsiä ideoita ja inspiraatiota työskentelyyn. Sarjakuvalla luonteenomaisesti ajankohtaisuus, viestinnällinen luonne sekä yhteiskunnallisuus ovat jatkuvasti esillä. Omakohtainen kerronta on luonteva tapa ilmaista itseään sarjakuvan keinoin.

Opinnoissa käydään läpi sarjakuvapiirtämiseen liittyviä perusasioita kuvakulmista ruutujakoon ja kannensuunnitteluun. Piirtämisharjoituksilla kehitetään käden ja näkemisen yhteistyötä ja vahvistetaan perustaitoja. Työskentelyssä hyödynnetään myös kuvankäsittelyn keinoja sekä kokeillaan erilaisia piirrosvälineitä ja paperin laadun, koon ja muodon sekä sidonnan vaikutuksia lopputulokseen. Kuvallista ajattelua kehittävät improvisaatioharjoitukset, kokeelliset tekniikat kuten kollaasi, valokuva, kolmiulotteinen- ja vuorovaikutteinen sarjakuva.

Sarjakuvan ATELJEE –vaiheessa opinnot painottuvat aiempaa vahvemmin kunkin oppilaan henkilökohtaisten valintojen sanelemaan suuntaan. Projektien kesto saattaa oppilaan niin halutessa venyä useammankin lukuvuoden ajalle.

Arkkitehtuuri

Arkkitehtuurikasvatuksen PAJA-opinnoissa tavoitteena on tarjota keinoja ja valmiuksia havainnoida ympäristöä sekä syventää vuorovaikutteista ympäristösuhdetta. Opinnoissa ollaan löytöretkellä rakennetusta lähiympäristöstämme kotiseutumme ja luonnon kautta koko maailmaan sekä pyritään tutustumaan lähiympäristön kohteisiin ja seuraamaan paikkakunnan rakennettua ympäristöä koskevia uutisia.

Opetuksessa tutustutaan arkkitehtuurin peruskäsitteisiin kuten mittasuhteisiin, rakenteisiin, tilaan, valoon ja varjoon, pintoihin, materiaaleihin ja väreihin erilaisten rakenteluprojektien avulla, jotka voivat olla tutkielmia, pienoismallityöskentelyä sekä ryhmitöitä. Tehtävien tavoitteena on kehittää oppilaan kolmiulotteista avaruudellista hahmottamista ja rohkaista kokeilujen avulla oivalluksiin. Arkkitehtuurin merkitys sekä vaikutus ympäristöön ja ihmisille on tärkeä osa arkkitehtuurikasvatusta. Opinnoissa harjoitellaan tulkitsemaan rakennettua ympäristöä ja havainnoimaan tilojen omakohtaisia vaikutuksia.

Opintojen aikana tutustutaan monipuolisesti rakentelussa käytettäviin välineisiin ja materiaaleihin sekä välinehuoltoon oleellisena osana työprosessia. Opinnoissa paiottuvat myös ympäristökysymykset mm. materiaalivalinnoissa sekä niiden käyttötavoissa.

Arkkitehtuurikasvatuksen ATELJEE-opinnoissa korostuu oppilaan omaehtoinen rooli tehtävien tavoitteiden ja sisältöjen äärellä. Arkkitehtuuri-opintojen parissa tarvitaan runsaasti teknistä ja materiaaleihin liittyvää tietoutta sekä käden taitoja; näiden voi ateljee-opintovaiheessa olettaa olevan jo pääosin hallussa niin, että turvallinen, ohjatusti itsenäinen työskentely on mahdollista.

Keramiikka/monialainen

Keramiikka / monialaisen PAJA -opinnoissa pääpaino on keramiikan ilmaisukeinoissa mutta mukaan otetaan myös tekstiilitaidetta, piirustusta ja maalausta.

Savityöskentely kehittää monenlaisia valmiuksia: on suunniteltava, luonnosteltava, ideoitava. On tutustuttava saven luonteeseen. Savi vaatii aikaa: muotoilun jälkeen on työn kuivuttava, sitten se poltetaan raakapoltossa ja lopuksi lasituspoltossa. Väliin mahtuu saven pinnan käsittely engobe- tai alilasitusvärein ja pintaa voidaan kiillottaa, raaputtaa ja esine voidaan lasittaa.

Savi on oivallinen materiaali. Se kasvattaa kärsivällisyyttä, huolellisuutta ja pitkäjännitteisyyttä, koska matka kosteasta savipalasta valmiiksi teokseksi on pitkä.

Keramiikan kautta lähestytään elämyksellisesti ja elävästi maailman kulttuureihin ja omaan kulttuuriperintöömme ja

tähän aikaan, jossa nyt elämme. Mitä on aika? Mitä on kehitys? Nuolenpääkirjoitus savilaatoille - älypuhelin, kampakeramiikka - muumimukit.

Keramiikka on fyysistä ja työskentely tuottaa mielihyvää. Kädet muovaavat, puristavat, silittävät. Savi on kovaa, sitä pitää pehmittää. Elämys on myös se havainto, että dreijatessa kädet näkevät paremmin kuin silmät!

Pajassa työskennellään pääasiassa käsin rakentamalla (muotoaminen, makkaratekniikka, levytekniikka) ja kokeillaan myös dreijausta.

Paja opinnoissa oppilasta rohkaistaan omien tavoitteiden asettamiseen ja harjoitellaan työskentelyn dokumentointia.

Keramiikka/monialaisen ATELJEE -opinnoissa oppilaat syventävät ja hiovat taitojaan ja he osaavat jo valita selkeämmin, mikä heitä kiinnostaa: Onko keskiössä esinesuunnittelu, käyttökeramiikka vai lähteekö ilmaisu kohti taidekeramiikkaa, kuvanveistoa? Oppilasta kannustetaan pitkäjännitteiseen työskentelyyn, missä hän itse suunnittelee teemallisia kokonaisuuksia ja miettii tavoitteensa. Dokumentointi on tärkeä ja luonteva osa työskentelyä. Oppilaan tietämys ja kokemus keramiikan mahdollisuuksista syvenee Ateljee opinnoissa. Keramiikkaan voidaan yhdistellä muita materiaaleja kuten lasia. Oppilasta kannustetaan kokeilemiseen ja tekniikoiden yhdistelemiseen.

B Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän *opetussuunnitelman perusteiden* kuvataiteen perusopintojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

(Opetushallituksen julkaisu Määräykset ja ohjeet 2017:12a s. 28-29)

Tavoitteet

Kuvataiteen perusopintojen tarkoituksena on oppilaan kuvataiteellisen ajattelun ja ilmaisun tavoitteellinen ja pitkäjänteinen kehittäminen. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilaan omakohtaisen taidesuhteen muotoutumista ja identiteetin rakentumista kuvataidekulttuurin aktiivisena toimijana. Koulutuksen järjestäjä määrittelee perusopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta.

Taidesuhde

Opetuksen tavoitteena on

- tukea oppilaan kuvailmaisun taitojen, taidekäsityksen ja itsetuntemuksen kehittymistä tavoitteellisen työskentelyn ja oman oppimisen reflektoinnin kautta

- kannustaa oppilasta tekemään omia ratkaisuja, tunnistamaan innoituksen lähteitään ja perehtymään hänelle merkitykselliseen taiteeseen
- tutustuttaa oppilas erilaisiin materiaaleihin, välineisiin, teknologioihin, ilmaisun keinoihin, taiteellisiin prosesseihin ja taiteiden välisiin työskentelytapoihin.

Visuaalinen lukutaito

Opetuksen tavoitteena on

- innostaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä moniaistisesti sekä taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen
- ohjata oppilasta tutkimaan kuvan, median ja ympäristön visuaalista kieltä
- ohjata oppilasta tarkastelemaan ja pohtimaan visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmasta
- kannustaa oppilasta sanallistamaan ja perustelemaan tulkintojaan sekä kuuntelemaan ja arvostamaan toisten näkemyksiä
- ohjata oppilasta perehtymään taiteen historiaan ja nykyhetkeen sekä tarkastelemaan taidetta kulttuurisesta, yhteiskunnallisesta ja tulevaisuuden näkökulmasta.

Osallisuus ja vaikuttaminen

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta tarkastelemaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin välittämiä viestejä ja niissä ilmeneviä arvoja

- kannustaa oppilasta ottamaan omassa kuvailmaisussaan ja toiminnassaan huomioon esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja
- tukea oppilasta kriittisen ajattelun ja rakentavan kyseenalaistamisen taitojen kehittämisessä
- rohkaista oppilasta toimimaan erilaisissa ryhmissä ja yhteisöissä
- tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ajatuksien, tulkintojen ja kannanottojen esittämiseen julkisissa ympäristöissä.

Keskeiset sisällöt

Opetuksessa tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin. Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana.

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

Opetuksessa tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista sekä harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista.

Opinnoissa kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia sekä hyödynnetään digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa.

Omat kuvat

Opetuksessa tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintatavoista ja elämänpiiristä sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä.

Opinnoissa pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Taiteen maailmat

Opetuksessa tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisten taiteiden lajeja. Opinnoissa tutustutaan nykytaiteen toimintatapoihin, pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan. Opinnoissa tutustutaan taiteen instituutioihin, muihin kulttuurikohteisiin, ajankohtaisiin taiteen ilmiöihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työhön.

Visuaalinen ympäristö

Opetuksessa tutkitaan erilaisia luonnonympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja. Opinnoissa harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista.

C Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän *opetussuunnitelman perusteiden* kuvataiteen syventävien opintojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt (Opetushallituksen julkaisu Määräykset ja ohjeet 2017:12a s.30-32)

Tavoitteet

Kuvataiteen syventävien opintojen tarkoituksena on oppilaan kuvataiteellisen ajattelun ja ilmaisun syventäminen opintoja laajentamalla tai niitä painottamalla hänen omien tavoitteidensa suuntaisesti ja valitsemiaan työtapoja käyttäen. Opetuksen tavoitteena on kannustaa oppilasta osallistumaan ja vaikuttamaan omaan elinympäristöönsä ja yhteiskuntaan. Syventäviin opintoihin sisältyy lopputyö, joka muodostuu taiteellisesta työstä, työskentelyprosessin dokumentoinnista ja kirjallisesta osuudesta, jossa oppilas arvioi omaa työtään. Lopputyössä oppilas tuo esiin kuvataiteellista ajatteluaan ja ilmaisuaan sekä hahmottaa niitä suhteessa kuvataiteeseen tai muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Koulutuksen järjestäjä määrittelee syventävien opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Syventäviin opintoihin voi sisältyä vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia.

Taidesuhde

Opetuksen tavoitteena on

- syventää oppilaan ilmaisun taitoja ja taidekäsitystä oman tavoitteellisen kuvailmaisun ja hänelle merkityksellisen taiteen kautta
- tukea oppilasta identiteetin rakentamisessa kuvallisen työskentelyn, kuvien tulkinnan ja oppimisen reflektoinnin kautta
- ohjata oppilasta omien tavoitteiden mukaisissa työskentelyprosesseissa ja osaamisen kehittämisessä
- rohkaista oppilasta erilaisten materiaalien ja teknologioiden sekä taiteiden välisten menetelmien ja lähestymistapojen käyttöön
- vahvistaa oppilaan luottamusta omiin näkemyksiin ja ratkaisuihin sekä tukea häntä lopputyöprosessin toteuttamisessa.

Visuaalinen lukutaito

Opetuksen tavoitteena on

- syventää oppilaan taitoa havainnoida visuaalista ympäristöä moniaistisesti sekä taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen
- syventää oppilaan taitoa käyttää, lukea ja tulkita kuvan kieltä, kuvallisia muuttujia ja kuvallisen kerronnan keinoja
- tukea oppilasta kuvallisessa ilmaisussa, pitkäjänteisessä harjoittelussa ja taitojen syventämisessä oppilaan omien tavoitteiden mukaisesti

- rohkaista oppilasta erilaisten materiaalien ja teknologioiden sekä taiteiden välisten menetelmien ja lähestymistapojen käyttöön
- syventää oppilaan taitoa tutkia, tulkita ja ymmärtää visuaalisen kulttuurin ilmiöitä tekijän, katsojan ja teoksen näkökulmista
- ohjata oppilasta perustelemaan tulkintojaan ja arvostuksiaan sekä suullisesti että kirjallisesti
- kannustaa oppilasta syventämään taiteen historian, nykytaiteen ja visuaalisten alojen tuntemusta kartuttamalla siinä tarvittavaa yleissivistystä.

Osallisuus ja vaikuttaminen

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta tarkastelemaan kriittisesti kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin välittämiä viestejä ja niissä ilmeneviä arvoja
- kannustaa oppilasta pohtimaan esteettisten, ekologisten ja eettisten arvojen merkitystä omassa elinympäristössä, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa
- ohjata oppilasta kriittisen ajattelun syventämiseen sekä tarjota mahdollisuuksia uusien tulkintojen tekemiseen
- vahvistaa oppilaan kykyä toimia yhdessä erilaisissa ryhmissä, yhteisöissä ja ympäristöissä
- ohjata oppilasta tuomaan esiin ajatuksiaan, tulkintojaan ja kannanottojaan julkisissa ympäristöissä.

Keskeiset sisällöt

Opetuksessa tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin. Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana.

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

Opetuksessa tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista sekä harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista. Opinnoissa kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia sekä hyödynnetään digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa.

Omat kuvat

Opetuksessa tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintatavoista ja elämänpiiristä sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä. Opinnoissa pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Taiteen maailmat

Opetuksessa tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisten taiteiden lajeja. Opinnoissa tutustutaan nykytaiteen toimintatapoihin, pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä. Opetuksessa

hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan. Opinnoissa tutustutaan taiteen instituutioihin, muihin kulttuurikohteisiin, ajankohtaisiin taiteen ilmiöihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työhön.

Visuaalinen ympäristö

Opetuksessa tutkitaan erilaisia luonnonympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja. Opinnoissa harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista.

D Lohjanseudun kuvataidekoulun *Tasa-arvo – ja yhdenvertaisuussuunnitelma* 2018

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus liittyvät kiinteästi koulumme toimintakulttuuriin. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus kantavat mukanaan samanarvoisuutta, ei samanlaisuutta. Inhimillinen moninaisuus nähdään arvokkaana ja vaalittavana asiana.

Tasa-arvoisessa ja yhdenvertaisessa yhteisössä ei ole syrjintää sukupuolen tai muun henkilöön liittyvän syyn, kuten alkuperän, iän, kielen, mielipiteen, uskonnon, vakaumuksen, seksuaalisen suuntautumisen, terveydentilan tai vammaisuuden perusteella. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen kuuluu jokaiselle.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi tarvitaan myönteistä asennetta ja keskustelevaa ja pohtivaa työyhteisöä. On tärkeää, että toimintakulttuuri koulussa on avoin ja kannustaa kaikkia tuomaan ajatuksiaan esille ja yhdessä löytämään ratkaisuja tilanteissa, joissa tasa-arvo ja yhdenvertaisuuden tavoite ei ole saavutettu. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edellytysten luominen on prosessi ja haaste toimintakulttuurille. Moni asia voi olla näennäisesti kunnossa, mutta asenteissa ja käytännön toimissa voi tulla esiin yllättäviäkin tilanteita. Esimerkiksi kielikysymys: miten kohdata tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti oppilas, jos ei ole yhteistä kieltä?

On kysymys ihmisyydestä, ihmisarvon kunnioittamisesta ja yhteiskunnallisesta oikeudenmukaisuudesta.

Keskeistä on oppia tunnistamaan ne tilanteet, joissa tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ei toteudu. Tilanteita syntyy niin opetuksessa kuin työyhteisön sisällä.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus kysymyksiä käsitellään opettajien kokouksissa lukuvuoden aikana henkilöstön kanssa. Oppilaiden kanssa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysymykset kulkevat aina mukana opetuksessa ja jos ilmenee epäselviä tilanteita, ne käsitellään heti tunti-ilanteessa ja tuodaan esille opettajien kokouksissa.

Kehityskeskusteluissa käydään myös läpi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysymyksiä.

Avoin, turvallinen ja välittävä ilmapiiri on jokaisella tasolla edellytys, jotta tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus toteutuvat. Asioita ei lakaista maton alle vaan niihin puututaan rohkeasti.

Työyhteisössä:

Pidetään huolta, että jokaisella opettajalla on mahdollisuus osallistua koulutuksiin. Koulun koulutusmäärärahat ovat pienet, mutta nämä rahat jaetaan oikeudenmukaisesti henkilöstölle.

Työyhteisössä annetaan kaikkien äänen kuuluu. Rohkaisemme toinen toisiamme tuomaan esille ajatuksia, mielipiteitä, muutosehdotuksia ja parannusehdotuksia.

Pidetään yllä hyvää tiedotusta, jota helpottaa uusi teknologia. Jotta tiedotus toimii työyhteisössä, on jokaisen myös oltava itse aktiivinen.

Palkkaus ja palkkiot ovat selkeästi määritellyt.

Opetuksessa:

Kaikilla oppilailla on yhdenvertaiset mahdollisuudet edetä opinnoissa. Jokaista oppijaa kannustetaan ja jokainen tulee nähdyksi ja kuulluksi.

Jokaisessa oppilasryhmässä tehdään retkiä ja näyttelykursioita tasapuolisesti.

Jokaiselta oppilaalta on esillä työ vuosinäyttelyssä.

Työskentelyssä ei korosteta tyttöjen/poikien tehtäviä. Ei siis sukupuoliteta tehtäviä.

Oppilaat laativat yhdessä opettajansa kanssa yhteiset pelisäännöt, joissa otetaan huomioon tasa-arvo ja yhdenvertaisuuskysymykset. Keskustelussa huomioidaan oppilaiden ikä ja kehitysaste.

Vapaa-oppilaspaikkoja ja maksuhojennuksia on haettavissa koulussa.

Pohdittavia asioita:

- Mitä tapahtuu, jos koulussa ei tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteudu?
- Mitä jokainen opettaja ja oppilas voi tehdä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi? Leimaaminen? Se on helppoa, miten se kitketään?
- Kaikilla on oikeus tulla kohdatuksi omine piirteineen yhdenvertaisena
- Ihmisyyys. Mitä sillä ymmärrämme?
- Mielipiteen vapaus ja mielipiteen perustelemisen tärkeys.

